

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

**“2B” SORUNU
GERÇEKLER - ÖNERİLER**

Nisan 2006

ISBN: 9944-120-7

Dizgi: Dijle Konuk

Baskı: Kozan Ofset, 0312 384 20 03

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Atatürk Bulvarı No: 131 Kat: 9

Bakanlıklar 06640 ANKARA

Tel: 0312 418 12 75

Faks: 0312 417 48 24

Web: www.tmmob.org.tr

E-Posta: tmmob@tmmob.org.tr

Nisan 2006

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	5
GİRİŞ.....	7
“2B” NEDİR?.....	10
“2B” ARAZİLERİ HUKUKSAL BOYUT.....	11
“2B” ARAZİLERİ SOSYAL VE SİYASAL BOYUT.....	13
“2B” ARAZİLERİ VE ETİK BOYUT.....	14
“2B” ARAZİLERİ VE EKOLOJİK BOYUT.....	14
“2B” ARAZİLERİ VE EKONOMİK BOYUT.....	14
TALAN İÇİN BİR KILIF: “Bilim ve Fen Bakımından Orman Niteliğini Kaybetmek!...”	14
CUMHURBAŞKANI A. NECDET SEZER, ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİ NEDEN VETO ETTİ?.....	16
ORMAN VARLIĞININ TESPİTİ VE ORMAN KADASTROSU.....	17
GÜNCEL VERİLERLE ORMAN VARLIĞI VE KADASTRO ÇALIŞMALARI.....	18
“2B” ARAZİLERİ HAKKINDA SAVLAR - GERÇEKLER.....	19
“2B” ARAZİLERİNİN VARLIĞI.....	24
“2B” GÜNDEMİ YARATMANIN GERÇEK AMACI NEDİR?.....	26
SİYASİ İKTİDAR, “2B” KONUSUNUN ARKASINI NEDEN BIRAKMAK İSTEMİYOR?.....	27
TMMOB; “2B” KONUSUNUN ARKASINI NEDEN BIRAKMAYACAK... ..	29
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	31
EKLER.....	35
EK 1: 1982 ANAYASASI'NDA ORMANLA İLGİLİ HÜKÜMLER.....	37
EK 2: TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA 4960 SAYILI KANUN.....	41
EK 3: CUMHURBAŞKANININ VETO GEREKÇESİ.....	43
EK 4: TMMOB BASIN AÇIKLAMASI (3 AĞUSTOS 2005).....	45
EK 5: 4706 SAYILI KANUN HAKKINDA ANAYASA MAHKEMESİ KARARI.....	49
EK 6: TBMM'DE VERİLEN SORU ÖNERGELERİ VE YANITLARINDAN.....	57
SON NOTLAR.....	67
BASINDA “2B”.....	71
FOTOĞRAFLARLA “2B”.....	183

TMMOB “2B” ÇALIŞMA GRUBU

Hüseyin Ülkü	Harita ve Kadastro M.O.
Reşat Ünal	Harita ve Kadastro M.O.
Fahri Özten	Harita ve Kadastro M.O.
Ahmet Göksoy	İnşaat M.O.
Halim Karan	İnşaat M.O.
Haydar Şahin	Makina M.O.
M. Emin Barış	Peyzaj M.O.
Redife Kolçak	Peyzaj M.O.
Raile Kökdemir	Ziraat M.O.
Sümmani Can	Orman Mühendisi
Ahmet Demirtaş	Orman Mühendisi
H. Gürel Demirel	Orman Mühendisi

SORUMLU YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Nail Güler	Harita ve Kadastro Mühendisi
A. Betül Uyar	Peyzaj Mimarı
Remzi Sönmez	Şehir Plancısı
Baki Remzi Suiçmez	Ziraat Mühendisi

SUNUŞ

Ormanlarımız, Anayasa'dan çeşitli yasalara kadar, "koruma" altına alınan "doğal kaynak"larımızdan birisidir. Ormanlarımız, aynı zamanda "çeşitli çıkarların çatıştığı" bir alandır. Çıkar çatışmaları, Anayasa değişikliklerinden yasa değişikliklerine kadar somut olarak karşımızda duran bir olgudur. "Ormanlardan çıkar bekleyenler kimlerdir?" sorusunu yanıtını aradığımızda ilk akla gelen "orman köylüsü"dür. Oysa, çıkarların gündeme geldiği ilişkiler ağı incelendiğinde, karşımıza, doğayı ve insanı acımasızca sömüren "kapitalist ilişkiler" çıkmaktadır.

683 I sayılı Orman Yasası'nın 2. maddesinin (b) bendi, kısa adıyla "2B" dir. Bir yasanın bir maddesi neden sorun olmaktadır? "2B gerçekten bir sorun mudur?" Siyasal iktidarca 2003 yılı Mart ayında gündeme getirilen Anayasa'nın 170. maddesindeki değişiklik ile orman niteliğini kaybeden arazilerin orman sınırları dışına çıkarılması; ayrıca, 683 I sayılı Yasadaki değişiklikler ile kızılâğaç ve kestaneliklerin orman ağacı sayılmaması yönündeki çalışmalar, yaşanan sürecin bir sorun olduğunu göstermeye yeterlidir. Bilgi yetersizliği nedeniyle kamuoyunda farklı görüşlerin oluşması ise, belki de daha önemli bir sorundur.

"2B" sorununun özü şudur: Orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin "rayiç değer"den satılarak, yaklaşık 4.5 milyar m²lik alanı kapsayan "2B" arazilerinin başka hiçbir kaygı duyulmadan, yalnızca, serbest piyasaya dayalı "küresel pazar ekonomisi"nde alınıp satılabilir bir meta olarak değerlendirilmesidir.

Oysa; Anayasaya göre, "2B" arazilerinin yalnızca orman köylüsünün yararlanmasına tahsis edileceği ve orman köylüsüne tanınan hakkın "mülkiyet hakkı olmadığı" bir zeminde, "Kimler, neyin peşindedir?" sorusunun yanıtı bilinmelidir. Beklenti nedeniyle orman yağmasının artarak sürdüğü de bilinmelidir. Doğal kaynakların korunmaktan öte başka bir rayiç değerinin olmadığı da bilinmelidir.

TMMOB; kamuoyunu uyarma adına süreci "deşifre" etmeyi görev bilmektedir. Sorunlara doğru çözümler bulmayı da, ana görevi saymaktadır. "2B" bir sorundur, o halde en uygun çözümlerle bu sorun ortadan kaldırılmalıdır. Uygun çözümler, siyasal iktidarca, yalnızca "satma" ve "gelir sağlama"dır. TMMOB için uygun çözümlerin temeli, "bilimsel ve sosyo-ekonomik gerçekler"dir.

Her türlü önyargıdan uzak şekilde sorunu doğru belirleme ve uygulanabilir

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

gerçekçi çözümleri arayanlar; gerçekçi analizler ve öneriler ile birlikte, gelişmeleri tarihsel sırasıyla ortaya koyan basın ekini ve gerçekleri gözümüze sokan fotoğrafları içeren “2B Sorunu, Gerçekler-Öneriler” adlı bu raporu okumalıdır.

Öncelikle, özveriyle bu raporu hazırlayan meslektaşlarıma teşekkür ediyorum. İnanıyorum, konularında uzman arkadaşlarımızın yoğun emekleriyle hazırlanan bu rapor, yurttaşlarımızın doğru bilgilenmesini sağlayacaktır. Siyasal iktidarların görevi, bilimsel gerçeklere dayanarak, kamu yararına en uygun çözümleri üretmek ise, dilerim, onlar da gerçekleri görecektir.

Özetle: TMMOB; insan ve doğa adına “2B’ye Hayır” demektedir.

Mehmet SOĞANCI
Yönetim Kurulu Başkanı
Nisan 2006

GİRİŞ

Siyasi iktidar, 2003 yılında, 25 milyar Dolar gelir sağlanacağı gerekçesiyle, Anayasanın 169. ve 170. maddelerini değiştirerek, orman niteliğini kaybettiği gerekçesiyle “ormancılık düzeni dışına çıkarılan” ve “2B Arazisi” olarak adlandırılan 473 bin hektar büyüklüğündeki orman arazisinin “satış”ını gündeme getirmiştir.

“Yeni kaynak bulundu” açıklamasına dayanak yapılan “satış” sürecinde, Anayasa’nın 169. maddesindeki, “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir” hükmünün, “**Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre Devletçe yönetilir, işletilir ve işletirilir.**” şeklinde değiştirilmesi ile ormanların özelleştirilerek yerli ve yabancı sermayeye açılması istenmiştir. 170. maddedeki “**31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi**” hükmünün, ‘orman niteliğini yitirmiş’ gerekçesiyle, orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin herkese; devredilebilmesi, tahsis edilebilmesi, terk edilebilmesi, kiraya verilebilmesi, üzerinde aynı hak tesis edilebilmesi ve satılabilmesi şeklinde değiştirilmesi ile de, 473 bin ha olan “2B” arazilerinin yalnızca orman köylülerine değil, parası olan herkese satılabilmesi amaçlanmıştır. Bu değişikliklerle, “2B” arazilerinin yalnızca satılması değil; terk, tahsis, kiraya verme gibi olanaklar yaratılarak baskı ve oy silahı olarak kullanabilmenin yolu da açılmak istenmiştir.

Bu dönemde, siyasi iktidarın sıkça vurguladığı “katılımcılığa önem veriyoruz, sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini almadan hareket etmiyoruz” söylemlerinin tam tersine, “tepeden inme” bir biçimde, Sivil Toplum Kuruluşlarına haber bile verilmeden konu gündeme getirilmiş; uzmanlığı nedeniyle konunun doğrudan tarafı olan TMMOB Orman Mühendisleri Odası, Tarım Orkam Sen, Türkiye Ormanlıklar Derneği, Or-Koop, vb. demokratik kitle örgütleri, tasarının içeriğini ancak kamuoyuna duyurulunca öğrenebilmişlerdir.

Konunun çeşitli boyutlarının yazılı ve görsel medyada yoğun bir şekilde tartışıldığı dönemde; TMMOB’a bağlı Çevre, Harita ve Kadastro, Orman, Ziraat Mühendisleri, Şehir ve Bölge Plancıları, Mimarlar ve Peyzaj Mimarları Odalarının da aralarında bulunduğu 70’e yakın Oda, Dernek, Sendika, Kooperatif ve Vakıf tarafından “**Ormanlarımıza Sahip Çıkalım Birliği (OSB)**” oluşturulmuştur. OSB; süreç içinde, “2B” konusunun hukuksal,

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

teknik, ekonomik, ekolojik, siyasal, sosyal ve etik boyutlarını sergileyerek, kamuoyunu uyarmaya yönelik etkin bir çalışma yürütmüştür. OSB'nin kamuoyuna dönük basın açıklamaları ile yayınlamış olduğu broşürlerinin; konunun bütün yönlerinin ortaya çıkarılmasında ve iktidarın niyetinin daha iyi sergilenmesinde çok önemli katkıları olmuştur.¹ Bu etkinlikler sonucunda iktidarın tek yanlı yönlendirme çalışmaları boşa çıkarılmıştır.² Siyasi iktidar, OSB'nin ve siyasi muhalefetin etkili çalışmaları nedeniyle, Anayasanın 169. maddesini değiştirme girişiminden vazgeçmiştir. 170. madde değişikliği ise Cumhurbaşkanı tarafından iki değişik yasa için iki kez veto edilmiştir.

“2B” isteğini kabul ettirmek için konuyu seçilme yaşının 25’e düşürülmesi ile birlikte bir paket olarak gündeme getiren siyasi iktidar, sonraki aşamada gündeme gelebilecek olan ve birçok ortamda dile getirilen “halk oylaması”nı³ göze alamadığı için, konuyu ötelemek zorunda kalmıştır.⁴

Siyasi iktidarca Nisan 2005’ten günümüze değin, “2B” arazilerinin satılması konusunun yeniden gündeme taşınması girişimlerine tanık olunmaktadır.⁵

TOBB, ATO, Çevre ve Orman Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı kaynak gösterilerek medyada yer alan haberlerde; “2B Arazilerini Satacağız”⁶ veya “2B Yasası’nda Vetoyu Aşacak Formül Bulundu”⁷ gibi başlıklar yer almakta, bazı köşe yazarları 20 milyar dolar gelir elde edilmeli mantığıyla⁸ “2B Yasası Çıkmalı”⁹ gibi yazılar yazmaktadırlar.

Anayasa değişikliği yapmadan 2B arazilerinin satışına çözüm bulunduğunun ileri sürülmesi, Anayasa Mahkemesi kararlarının hiçe sayılması yanında siyasi iktidarın gerçek yüzünü ve amacını da ortaya koymaktadır. Anayasa Mahkemesinin satışların durdurulmasına neden olan kararına karşın yeni bir yasal düzenlemenin yapılması; yasanın Anayasa Mahkemesine götürülmesi ve iptal süreci içinde siyasi iktidarın belli çevrelere ve yandaşlarına satışlarının gerçekleştirilmesini sağlamasından sonra diğer yerlerdeki çözeceğim dediği sorunların ve orman içi köylere vaat ettikleri projelerin ortada kalması sonucunu doğuracaktır.

Çevre ve Orman Bakanlığı’nın 2006 Yılı Bütçesi’nin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’ndaki görüşmeler sırasında sorulan bir soru üzerine Çevre ve Orman Bakanı Osman PEPE; 5 aşamalı bir planı yürürlüğe koyacaklarını açıklamıştır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Bu 5 aşamalı plana göre;

“a) Orman bütünlüğünü bozan ve adacık şeklinde oluşan araziler orman alanı içine katılacak,

b) Yaylak ve kışlak olarak kullanılan araziler orman köylüsüne bedelsiz verilecek,

c) Fındık, çay ve narenciye bahçeleri gibi çok yıllık bitki ekilen orman arazileri cüzi bir miktarla kullanıcısına devredilecek,

d) Şehirleşmesi belli oranda gerçekleşen ve artık belde belediyesi sınırları içinde kalmış olan yerlerde rayiç bedel üzerinden satış gerçekleştirilecek,

e) Şehirleşmenin tamamlandığı yerler içinde kalan 2B arazilerinin satışı ise çok süratli bir şekilde gerçekleştirilecektir.”¹⁰

Siyasal iktidarın konuyla ilgilenen ve toplum yararının gözetilmesini ısrarla belirten meslek odaları, dernekler, sendikalar, kooperatifler ve vakıfların uyarı ve önerilerine kulaklarını tıkaması; “2B” arazilerini “satmak”tan başka bir düşüncesinin olmadığını bir kez daha göstermiştir. Bu süreçte, “bilim ve fen bakımından tam olarak kaybedildiği” gerekçesiyle orman dışına çıkarılan “2B” arazileri; yerli ve yabancı sermayenin istemi doğrultusunda paraya dönüştürülecek arsa olarak görülmekte, bu alanlara kaçak olarak yapılmış otel, motel gibi turistik tesisler, lüks villaların ve öteki yapıların meşrulaştırılması amaçlanmaktadır.

Bunun yanında “zilyetliğini devraldım” denilerek edinilmiş olan rantı yüksek yerlerdeki satış işlemlerine öncelik verilerek, politik ilişki ve baskılar sonucu gerçekleştirilecek imar planlarıyla belli çevrelere çıkar sağlanması, söz konusu olacaktır. Bu süreç yerel yönetim seçimlerinde işgalcilerin kent yönetimlerinde de etkili olmalarına yol açabilecektir.

Demokrasi, insan hakları, özelleştirme, çevre gibi pek çok konuda açıklamalar yapıp siyasi iktidara uyarılarda bulunan ve “uyum yasaları”nın çıkarılmasını isteyen Avrupa Birliği sözcülerinin; “2B” konusunda sessiz kalması anlamlıdır. Sormak gerekir; “Bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmek” veya “orman olarak muhafazasında yarar görmemek” biçimindeki yasal düzenlemeler hangi Avrupa ülkesinde vardır?

2003 sürecinde OSB içinde yer alan TMMOB Orman Mühendisleri Odası’nın 2004 yılındaki yönetim değişikliğinden sonra “2B” sorununa yönelik olarak siyasi iktidarla koştut tutum içinde görünmesi dikkatlerden kaçmamaktadır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Bu süreçte, 38. Dönem Genel Kurul Sonuç Bildirgesi'nde "Bu dönemde diğer iktidarlardan geri durmayan AKP iktidarı Orman Yasası, Kamu arazilerinin satışı, 2B gibi yasalarla nefes alanlarımızı daraltmaya çalıştı." saptamasını yapan TMMOB; 38. Çalışma Dönemi'nde oluşturduğu "2B Çalışma Grubu" ile, gerek Birlik ve Odaları üzerinden, gerekse Ormanlarımıza Sahip Çıkılım Birliği üzerinden, kamuoyunu uyarmaya ve gerçekleri açıklamaya devam etmektedir.

TMMOB; 3 Ağustos 2005 tarihinde "TMMOB Bir Kez Daha Uyarıyor 2B Arazilerinden Elinizi Çekin" başlıklı Basın Açıklamasını¹¹ yapmıştır. (EK 1)

TMMOB; kamuoyunu uyarma ve gerçekleri açıklamanın bir diğer adımı olarak toplumun ortak değeri olan "2B Sorunu, Gerçekler - Öneriler" başlıklı TMMOB Raporu'nu hazırlamıştır.

Bu Raporun, bir kez daha, doğrulara ulaşmada önemli bir rol üstleneceğine inanıyoruz.

Umarız; siyasal iktidar/iktidarlar, bilimsel ve teknik gerçeklikler doğrultusunda politikalara yönelirler; ülkemizin ve insanlığın ortak değeri olan ormanlarımıza zarar veren süreçler durdurulur.

"2B" NEDİR?

"2B" arazisi; 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 2 nci maddesi (b) bendine dayanılarak; 'Devlet ormanı' sayılan, ancak orman kadastro çalışmaları sırasında 'orman niteliğini kaybettiği' gerekçesiyle, Hazine adına "ormanlık düzeni dışına çıkarılan" yerlerdir.

"2B"; bu nitelikteki araziler için kullanılan bir kısaltmadır.

"Orman vasfını yitirmiş, kadastro marifetiyle orman alanları dışına çıkartılmış, bir daha geri kazanılamayan ve ıslah edilemeyen arazileri" 2B olarak tanımlayan Çevre ve Orman Bakanlığı'na göre¹²; "2B" arazileri, aşağıdaki tabloda illere dağılımı görüleceği gibi, 473.000 hektardır.

Orman Genel Müdürlüğü'nün 2004 yılı başı verilerine göre bu alan, 483.999 hektardır.

"2B" konusu; siyasal iktidarın 25 milyar Dolar paraya dönüştürülecek değerli arazilerin satışı olarak gösterilmesine karşın; niteliği ve yol açabileceği sonuçlarından dolayı sadece parasal değerle ölçülemeyecek denli değişik ve çeşitli boyutları olan önemli bir konudur.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

İLİ	2-2/B SAHASI (Ha)	İLİ	2-2/B SAHASI (Ha)
Adana	12.357	Kahramanmaraş	5.737
Adapazarı	29.643	Karabük	2.620
Adıyaman	1.860	Karaman	826
Afyon	10.673	Kastamonu	2.131
Amasya	3.602	Kırıkkale	12.706
Ankara	31.706	Kırklareli	14.757
Antalya	45.548	Kırşehir	254
Artvin	41	Kocaeli	5.338
Aydın	5.135	Konya	4.895
Aksaray	512	Kütahya	5.152
Balıkesir	34.887	Kayseri	29
Bartın	1.014	Malatya	2.645
Bilecik	1.561	Manisa	6.848
Bingöl	35	Muğla	29.138
Bitlis	1.825	Muş	2
Bolu	16.095	Mersin	39.287
Burdur	8.363	Niğde	204
Bursa	14.534	Nevşehir	18
Bayburt	6	Ordu	956
Çanakkale	4.105	Osmaniye	1.552
Çankırı	4.516	Rize	14
Çorum	181	Samsun	15.290
Denizli	4.265	Sinop	1.760
Diyarbakır	135	Sivas	50
Edirne	4.122	Siirt	35
Elazığ	450	Ş.Urfa	50
Eskişehir	9.456	Tekirdağ	2.991
Gaziantep	9.960	Tokat	3.558
Giresun	50	Trabzon	1.005
Gümüşhane	12	Tunceli	28
Hatay	3.856	Uşak	2.769
Isparta	3.174	Yalova	1.768
İstanbul	18.233	Yozgat	1.412
İzmir	14.772	Zonguldak	10.910
TOPLAM			473.419

“2B” ARAZİLERİNİN HUKUKSAL BOYUTU

Ormanla ilgili politikalara ilk kez yer veren 1961 Anayasası'nın 131. maddesi'nin 2. fıkrası; **“Devlet Ormanları, kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir. Devlet Ormanlarının mülkiyeti, yönetimi ve işletilmesi özel kişilere devrolunamaz. Bu ormanlar zamanaşımıyla mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.”** şeklindedir.

Anayasanın bu hükmüne karşın, 14.07.1970 tarih ve 1255 sayılı Yasa ile;

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

“Anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan topraklarla; şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir daraltma yapılamaz” şeklinde bir değişiklik yapılarak, yasal güvence altında ormanlardan; orman dışına çıkarılma işlemleri başlatılmıştır.

20.6.1973 tarihinde çıkarılan 1744 sayılı Yasanın 2. maddesinde; *“15.10.1961 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; a) Su ve toprak rejimine zarar vermeyen, orman bütünlüğünü bozmayan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık(antepfıstığı) gibi çeşitli tarım alanlarında ve hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan yerler ile otlak, kışlak ve yaylak haline gelmiş yerler, b) Şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları orman sınırları dışına çıkarılır.”* hükmü yer almıştır.

1961 Anayasası orman konusunda son derece korumacı bir anlayışla hazırlanmasına karşın, 1970 yılında Anayasanın 131.maddesinde değişiklik yapan 1255 sayılı Yasa ve 1973 yılında çıkarılan 1744 sayılı Yasa ile; orman sınırlarının daraltılmasına olanak sağlayan kapı aralanmıştır. 1744 sayılı Yasa ile getirilmiş olan **“su ve toprak rejimine zarar vermeme”** ile **“orman bütünlüğünü bozmama”** gibi bilimsel ölçütler de, daha sonra yapılan yasal değişikliklerle ortadan kaldırılmıştır.

1982 Anayasası'nın 169. maddesinin 4. fıkrasına göre; *“orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile, 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında orman sınırlarında daraltma yapılamaz.”* (EK 2)

Bu yerlerle ilgili olarak 1982 Anayasası'nın 170. maddesi; *“31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.”* yaptırımını getirmiştir. 170. madde, “2B” arazilerinin “değerlendirilmesi” gibi bir hükme sahipken, siyasal iktidar, “değerlendirme” gibi çok çeşitli seçenekleri içeren bir kavramı yalnızca “satma” olarak anlamakta ve diğer değerlendirme seçenekleri yerine yalnızca satış seçeneğini gündeme getirmektedir.

“2B” ARAZİLERİNİN SOSYAL VE SİYASAL BOYUTU

“2B” arazilerinin orman köylerinde yaşayan yurttaşlarca ormandan edinildiği bilinmektedir. Geçim kaynaklarının kıt olduğu bu köylerde; toprak sorunu ormandan çözülmek istenmiştir. Yıllık 200-300 Dolar geliri olan bu yurttaşların bu arazileri satın alamayacağı da bilinmektedir.

Orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik olarak; 1744 sayılı Yasa ile getirilen ve 6831 sayılı Orman Yasası'na eklenen Geçici 3. madde; “her yıl genel bütçenin binde birinden az olmamak üzere genel bütçeden yapılacak yardım” yapılmasını öngörmüştür. Hiçbir siyasi iktidar bu madde hükmünü yerine getirmemiştir. Yoksul ve yoksun orman köylüsüne yönelik yasaların öngördüğü yatırımları yeterince yerine getirmeyen iktidarlar; ormanları oy ve para kazanma aracı olarak görmüşlerdir. Esasında orman köylüsünün adı kullanılarak, yandaşlarına ve sermaye çevrelerine ormandan arsa sağlama taktiği güdülmektedir. Gazetelere de konu olan, Maliye Bakanı'nın İstanbul Beykoz'da 51 dekar “2B” arazisi sahibi olması bu bağlamda değerlendirilebilir. Dolayısıyla, bu arazilerin satılmasını isteyenler ise, kayıt dışı parası olanlar, yerli ve yabancı sermayedir.

Ülkemizde arazi kullanım planları yapılmamıştır. Bundan dolayı da; yerleşim alanları, tarım alanları, sanayi alanları, meralar ve orman alanları tam olarak belirlenmemiştir. Öte yandan “köyden kente göç” sonucu ortaya çıkan arsa gereksinimi, belediyelerce karşılanmamıştır. Bu süreçte ortaya çıkmış olan bu boşluk, arazi mafyası tarafından doldurulmuştur.

Öte yandan bu sürecin yaşanmasına olanak sağlayan, göz yumanlara hiçbir yaptırımdan söz edilmemektedir. Bu arazilerin satışı, devri ve kiraya verilmesi gibi önerilerin gündeme getirilmesi, hem örtülü bir “af” niteliği taşımakta, hem de politik tercihleri yönlendirme amacı gütmektedir.

Ayrıca geçmişte Bursa ve Karabük-Yenice örneklerinde olduğu gibi hazine tarafından satılmış 2B alanları Orman Bakanlığı'nca bastırılan kitapta (televizyonlarda da kaynak gösterilerek) satışı yapılmadığı için sorunlu alanlar olarak gösterilmektedir.

Antalya Kepez'de yıllar önce “Gecekondu Önleme Bölgesi” ilan edilen, imar planları yapılan ve hak sahiplerine bedeli karşılığı devredilen yerler, satılacak yerler olarak gösterilmektedir.

O nedenle konuyu basit bir arazi satışıymış gibi gösterme çabalarına inanılmamalıdır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

“2B” ARAZİLERİ VE ETİK BOYUT

Kamu varlığı olan ormanlara zarar verip bu yolla arazi kazananlara satış olanağı sağlamak; bu eylemi yapmayan yurttaşlara en azından haksızlıktır, saygısızlıktır. Bu “yapanın yanına kar kalması”, hatta “ödüllendirilmesi” anlamına gelmektedir. Bu girişim, yurttaşlar arasında adaletin asla gerçekleşmeyeceği düşüncesinin yerleşmesi ve haksız edinim taraftarlarının cesaretini artırmaya yol açmaktadır.

“2B” ARAZİLERİ VE EKOLOJİK BOYUT

“2B” arazilerinin belirlenmesi ve satışa konu edilmesi; içinde bulunulan orman ve öteki ekosistemleri yok saymaktadır. “2B” arazileri, sanki yalıtılmış etkisiz ayrı bir arazi parçasıymış gibi gösterilmekte; bu arazilerin bitişiğinde bulunan milli park, tabiatı koruma alanı, orman, sulak alan vb. ekosistemlerin parçalanmasına neden olabileceği hususu göz ardı edilmektedir. Yine, bu alanların çeşitli amaçlarla yapılaşmaya açılması ve yapılaşma sonrasında çevreye salacağı katı, sıvı ve gaz atıkların ekosistemlere yapacağı olumsuz etkiler hesaba katılmamaktadır. Bu alanların yapılaşmaya açılması durumunda; gerekli altyapı hizmetlerinin götürülmesi için yeniden orman tahribine yol açılabilecektir. Oysa, bu alanların flora ve fauna özellikleri ve katkıları bilinmemektedir. Bu yüzden; “2B” arazilerinin yakınında bulunan ekosistemler için yaşamsal önem taşıması yanında; sel, çığ, toprak kayması ve erozyon gibi yıkımlara yol açabileceği gerçeği göz ardı edilmektedir.

“2B” ARAZİLERİ VE EKONOMİK BOYUT

Özellikle 1950’lerden sonra siyasal iktidarlarca gerçekleştirilen hukuksal düzenlemeler sonucu ormanların talana uğradığı bir gerçektir. Siyasal iktidarlar bu süreçte ormanları, istedikleri an paraya dönüştürecekleri bir kaynak olarak görmüşlerdir. Ormanların içinde ve bitişiğindeki köylerde yaşayan yaklaşık 7,5 milyon yurttaşın eğitim ve sağlık hizmetleri götürmek, kalkınmayı sağlamak yerine, bugüne değin ormanlar üzerinden oy kazanmaya yönelik seçim yatırımı yapılmıştır. Sonuçta; orman köylüsünün sorunları çözülememiş, aksine büyüyerek katlanmış üstelik köylünün adı alet edilmiş ama olan ormanlara olmuştur. Bu gerçekler herkes tarafından bilinmesine karşın; neredeyse bütün siyasal iktidarlar, ormanları hep para kaynağı ve bütçe açığını kapatma aracı olarak kullanmak istemişlerdir. Oysa, ormana yalnızca para kaynağı ve bütçe açığını kapatma aracı gibi bakmak yanlıştır.

TALAN İÇİN BİR KILIF: “Bilim ve Fen Bakımından Orman Niteliğini Kaybetmek!...”

Anayasanın 169. ve 170. maddeleri ile 6831 Sayılı Orman Yasası’nda belirtilen “bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmek” ölçütü, orman olan bir yerin tümüyle gömülerek deniz dibinde kalması gibi topoğrafik değişikliklerle veya bir

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

yanardağ patlaması sonucu arazinin tümüyle lav altında kalması vb. durumlarda olasıdır. Bunun dışında, bir ormanın bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmesinden bahsetmek olanaklı değildir.

6831 Sayılı Orman Yasası'nın 2B maddesi ve buna dayanarak çıkarılan yönetmelik; ormanın canlı örtüsü olan ağaç ve ağaççıkların alandan uzaklaştırılarak tarım ve hayvancılıkta kullanılmasını; "*bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmek*" olarak nitelendirmektedir. Oysa aynı yasanın 1. maddesinde yer alan; "**Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır**" tanımı gereği¹³, eskiden orman sayılan bir yerin orman niteliğini tam olarak yitirebilmesi için ağaç ve ağaççıkların ortadan kalkmış ya da kaldırılmış olması, yeterli koşul sayılmamaktadır. Görüldüğü gibi 1. madde, ormanı yalnızca ağaç ve ağaççık topluluğu olarak değil, yerleri ile birlikte ele almaktadır. "2B" maddesi ise, toprağını oluşturduğu ve etkileşim içinde bulunduğu orman ekosistemini değerlendirme dışı bırakıp, ormanı yalnızca ağaç ve ağaççık topluluğu olarak görmektedir.

Oysa, "*bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmek*" kendiliğinden oluşan bir süreç olmayıp insan tarafından gerçekleştirilen eylemdir. İstanbul'daki 26 belde ve köyün çevresindeki 1.637 ha "2B" arazisinin, kendiliğinden ormana dönüştüğü ve bu nedenle arazinin % 70'inin Orman Genel Müdürlüğü tarafından Hazine'den geri alınmış olduğu gerçeği, bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmemeye en iyi güncel örneklerden birisidir.

Kısaca; "orman" niteliğindeki bir yer, "bilim ve fen bakımından" orman niteliğini kaybetmez; kaybettirilir.¹⁴

Uygulamada; üzerinde bulunan ağaç ve ağaçların yok edilmesi, yapı yapılmış olması ve meyve ağaçlarının bulunması ölçütleri kullanılarak, orman arazilerinin orman niteliğini kaybettiğine karar verilmesine hukukçular da karşı çıkmaktadırlar. Hukukçular; bilimsel gerçeklere aykırı olan "bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetti" gerekçesiyle uygulamadaki orman rejimi dışına çıkarma işlemlerinin, hukuka aykırı bir işlem olduğu konusunda birleşmektedirler.¹⁵

Dolayısıyla, bilime ve hukuka uygun olmayan bu gerekçeye dayalı uygulamaların tek geçerli açıklaması; "yasalara aykırı olarak ormana el koyanların yaptıklarını aklama politikası" olmaktadır.¹⁶

Siyasal iktidarlar bu süreçte; topraksız köylünün toprak sorununun çözümü olarak ve yoksul "Orman Köylüsü"nü paravan olarak kullanarak, sürekli ormanların yağmasına yol açan yasal değişiklikleri gündeme getirmiştir.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Sonuç olarak; orman köylüsünün yoksulluğu giderilmemiş, toprak sorunu çözülememiş, ama talan edilen ormanlar birilerine akıl almaz çıkar sağlamıştır. Olan, hep ormanlarımıza olmuş, geleceğe taşımamız gereken ormanlarımız, suyumuz ve toprağımız kirlenmiş, biyolojik varlığını yok edilmiştir. **Özetle; yaşam alanlarımız ölüme terk edilmiştir.**

CUMHURBAŞKANI AHMET NECDET SEZER, ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİ NEDEN VETO ETTİ?

Kısaca “2B” arazileri olarak bilinen ve parası olan herkese satılmasına olanak sağlamak amacıyla TBMM Genel Kurulu’nca 27.07.2003 günü kabul edilen 4960 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun” (EK 3), Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından, üç maddede açıklanan gerekçeyle; 15.08.2003 tarihinde, bir kez daha görüşülmesi için TBMM Başkanlığı’na geri gönderilmiştir (EK 4). Bu üç madde kısaca özetlenecek olursa; ¹⁷

- Ormanların sağladığı çeşitli ve önemli yararlar, bunların korunmasının, işletilmesinin ve ürünlerinden yararlanmasının özel biçimde düzenlenmesini gerektirmiştir. Ormanlara ilişkin hukuksal rejim düzenlenirken kural olarak, çok önemli doğa hazinesi ve ülke kaynağı olan ormanların “korunması ve sürekliliğinin sağlanması” için “devlet elinde bulunması” ve “devletçe idaresi ve işletilmesi” ilkelerinden esinlenilmektedir. 1961 Anayasası ile ormanların korunması ve sürekliliğinin sağlanması için mülkiyetinin ve idaresinin/ işletmeciliğinin devlet elinde bulunması ilkesi anayasal kurala dönüştürülerek, orman hukukunun temel ilkeleri durumuna getirilmiştir. 1982 Anayasası’nda da bu ilkeler korunmuştur.

- 1982 Anayasası’nın 169. maddesinin dördüncü fıkrasında, “orman sınırlarının daraltılmayacağı” belirtildikten sonra bu genel kuralın ayrıklıklarına da yer verilmiştir. “Orman dışına çıkarma” olanağı sağlayan bu ayrık düzenlemeler, halkı orman suçu işlemeye özendirildiği, orman suçu işleyenlerin ödüllendirildiği gibi savlarla, orman rejiminin en çok eleştirildiği alan olmuştur.

- Orman Genel Müdürlüğü’nün saptamalarına göre Türkiye’de orman sayılan yerlerin % 76’sının orman kadastrosu yapılabilmemiş, ancak, bu alanın % 27’si tapuya tescil edilebilmiştir. Orman sayılan alanlar uzun yıllardan bu yana yürütme erkini ellerinde bulunduranlarca siyasal amaçlarla kullanılmıştır. Sonuçta kamu yararına uygun biçimde yönetilmesi zorunlu olan ormanlar, işgalcilerce gelişigüzel kullanılan sorunlu alanlar olarak ortaya çıkmıştır. Orman niteliğini tümüyle kaybetmiş ve orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin satışı, sorumluların ödüllendirilmesi anlamı taşımaktadır. Orman sınırları dışına çıkarma çalışmaları 1982 Anayasası döneminde de sürdü-

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

rülmüş; Devlet ormanı sayılan araziler, 1984 ve 1985 yıllarında 224 bin ve 1986-2000 döneminde de 2,5 milyon dönüm daraltılmıştır. 1990'lı yıllarda yapılan "orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin hak sahibi orman köylülerine satılması" uygulamalarının orman idareleri ile yöre halkı arasında yeni ve yoğun anlaşmazlıklara yol açtığı, bu gibi yerlerin kaçak yapılaşmaya konu olduğu, bir kısmında mini kentler kurulduğu, çeşitli çıkar guruplarının yasa dışı kazanç sağlama yolu durumuna geldiği bilinmektedir. Bu tür davranışlar 6831 sayılı Orman Yasası'na göre suç oluşturan eylemlerdir. Yapılan yeni düzenlemeyle, orman niteliğini 31.12.1981 gününden önce yitirmiş alanların, bu duruma kasıtlı eylemleriyle neden olan kişilere satılması yolunun açılması ve işgalcilerin bu yerlerin yasal sahibi olabilmesine olanak sağlanması hukuk devleti ve adalet ilkesiyle bağdaştırılmaz.

Cumhurbaşkanı'nın, 4706 sayılı "Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un 3. maddesinin Anayasa'nın 170. maddesine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması talebiyle Anayasa Mahkemesi'ne gitmesi ve bu konuda iptal kararı verilmesi de önemli bir gelişmedir. (EK 5)

ORMAN VARLIĞININ TESPİTİ VE ORMAN KADASTROSU

Orman Kadastrosu, Orman sınırlarının belirlenip işaretlenmesi ve haritasının yapılarak tapuya kaydedilmesi ile tamamlanır.

Orman Kadastrosu çalışmaları, diğer bir ifade ile bir yerin orman olup olmadığına karar verme işlemi; 6831 sayılı Orman Yasası gereğince Orman Kadastro Komisyonları ile 5304 sayılı Kadastro Yasası gereğince Kadastro Ekipleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Orman Kadastro Komisyonları, orman sınırlarını belirlemenin yanında "2B" uygulamasını da yapmaktadır. Kadastro Ekipleri ise yalnızca orman sınırlarını belirlemektedir.

Ormanlar bazı bölgelerde, öteki arazilerden ayrılmış tek ve büyük bir yapı oluşturmayıp parçalı olduğu, bazı yerlerde iç içe geçmeler olduğu hesaba katılırsa; şimdiki Orman Kadastro Komisyonlarını sayısının yetersizliği daha iyi anlaşılır.

Orman Kadastro Komisyonları: 2 orman mühendisi, 1 ziraat mühendisi, 1 ziraat odası temsilcisi, 1 köy muhtarlığından veya belediyeden gelen bilirkişi olmak üzere 5 kişiden oluşur. Kadastro Komisyonları ise kadastro müdür veya yardımcısı başkanlığında, 1 kadastro üyesi, harita kadastro kontrol mühendisi veya tasarruf kontrol memurundan oluşur.

Yasaya göre; "Kadastro Ekipleri de en az 2 kadastro teknisyeninden, mahalle veya köy muhtarları ile 3 bilirkişiden oluşur veya kadastronun fenni işlerini ihale yoluyla yaptırması halinde kadastro ekiplerinde 2 kadastro teknisyeni, 2

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

teknisyenin temin edilememesi durumunda yerine 1 kadastro teknisyeni görevlendirilebilir. Orman kadastrasına başlanılmaması halinde bu çalışmalarda kadastro ekibine Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatınca görevlendirilecek en az 1 orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi ile tarım müdürlüklerince görevlendirilecek 1 ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisinin bildirimden itibaren 7 gün içerisinde iştirak ettirilmesi zorunludur. Ormanla ilgili yapılan itirazların incelenmesinde ise; kadastro komisyonuna da itiraza konu tespitlerde görev almayan Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatınca görevlendirilecek bir Orman yüksek mühendisi veya bir orman mühendisi ile Tarım müdürlüklerince görevlendirilecek 1 ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi iştirak ettirilmesi zorunludur.” 18

Görüldüğü gibi bir yerin orman olup olmadığına karar verenler; beş kişiden ikisinin ormancılık eğitimi almış Orman Kadastro Komisyonları ile Kadastro Ekipleri'dir.

2005 yılında Kadastro Ekipleri'nin çalışmalarında artış olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmaların ne derece sağlıklı olduğu bir yana, genel kadastro bitirilmiş olsa bile, “2B” uygulaması ile orman rejimi dışına çıkarılma işlemleri sürecektir.

Bu nedenle, Orman kadastro komisyonlarının bileşiminde fakülte düzeyinde ormancılık eğitimi almış olanların çoğunluk oluşturacağı şekilde (Orman Mühendisi, Ziraat Mühendisi, Harita Kadastro Mühendislerinden oluşan) bir yasa değişikliği yapılmalıdır.

Mekansal bilgi sistemlerine veri oluşturacak, mülkiyet ve kullanım açısından tüm sorunları ortadan kaldıracak bir kadastro amaçlanmalıdır. Bu amaca kısa sürede ulaşılabilmesi içinde Orman Kadastro komisyonlarının sayısı artırılmalı ve ekonomik destek sağlanmalıdır.

GÜNCEL VERİLERLE ORMAN VARLIĞI VE KADASTRO ÇALIŞMALARI

1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı Orman Yasası, ülke düzeyindeki orman kadastrasının 5 yılda bitirilmesini öngörmüştür. Sonraki yıllarda bir çok kez yasal değişiklikler yapılmış olmasına karşın, ülkemizde orman kadastrası çalışmaları halen bitirilmemiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Karadeniz bölgelerinde Orman Kadastrası çalışmaları yapılmamıştır. Bu bölgelerin topoğrafik özellikleri, arazi dağılımı ve sosyal yapısı göz önünde bulundurulduğunda, kalan çalışmaların yürütülmesindeki güçlükler daha iyi anlaşılacaktır.

Orman Kadastro ve Tescil Çalışmaları

	(Ha)
Toplam Orman Varlığı	20703000
Orman Kadastrası Biten Alan	16571630
Tapuya Tescili Yapılan Alan	4672353
Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Alan -2B	483999

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM), 1.1.2004 tarihli aşağıdaki verilerine göre, toplam 20 milyon 703 bin hektar orman alanlarının % 80'inin kadastro çalışmaları yapılmış, orman kadastrosu yapılan alanların ancak 1/4'ü tescil edilebilmiştir.

Oysa, tescili yapılmayınca kadastro bitirilmiş sayılmaz.

Türkiye'nin toplam orman alanı, 2005 yılı verilerine göre ise 21.188.746 hektardır. ¹⁹

Türkiye Orman Varlığı

Niteliği	İbrelili (Ha)	Yapraklı (Ha)	İbre + Yap (Ha)	Koru Top. (Ha)	Baltalık (Ha)	Ormanlık (Ha)
Normal	6280245	1298806	1361163	8940214	1681006	10621220
Bozuk	5123546	532730	843104	6499380	4068146	10567526
Toplam	11403791	1831536	2204267	15439594	5749152	21188746

“2B” ARAZİLERİ HAKKINDA SAVLAR - GERÇEKLER

Siyasal iktidar tarafından 2003 yılında “2B” konusu gündeme getirildiğinde; bu arazilerin % 95'inin yapılaştığı, buraların bir daha ormana dönüştürülemez olduğu belirtilerek, İstanbul Sultanbeyli yapılaşmasına ilişkin fotoğraflar örnek olarak gösteriliyordu.

Bu dönemde, Çevre ve Orman Bakanlığı'nca yayımlanan “**2B Gerçeği: Orman Vahşini Kaybetmiş Araziler**” adlı kitapçıkta yer alan 11 adet fotoğrafın tümü, konut, fabrika, organize sanayi bölgesi ve villa gibi yapılaşmış alanlara ait olup, “2B” alanlarının yapılaşmış alanlar olduğu vurgulanmıştı. ²⁰

Kamuoyunu yanıltmak üzere; fotoğrafların tümünün altına “ARTIK ORMAN DEĞİL: Düzensiz, Denetimsiz, Vergisiz YERLEŞİM BÖLGESİ” yazılı kaşe basılması ve fotoğrafların yanına “2B arazilerinin; bir daha geri kazandırılmayan ve ıslah edilemeyen araziler, orman olma vasfını kaybettiği, bilim ve fen açısından da orman haline tekrar dönüştürülmesi mümkün olmadığı 31.12.1981 tarihi itibarıyla tespit edilen, hukuki çözümün sağlanması adli ve idari yargıdaki dava sayısını önemli ölçüde azaltacaktır.” biçiminde yanlış ve çarpıtılmış açıklamalar yapılmıştır.

“2/B Komisyon Çalışmaları Sonuç Tutanağı”nın 1. maddesi de benzer çarpıtmaları içermektedir. ²¹

Çevre ve Orman Bakanı Osman PEPE, TV ekranlarında işte bu yayınları ve fotoğrafları kullanarak, “2B arazilerinin tümü böyle yapılaşmış” söylemiyle, kamuoyunu yanıltmaya ve gerçekleri gizlemeye çalışmıştır.

Konunun siyasi iktidar tarafından nasıl çarpıtıldığı ve nasıl aktarıldığı, savlar ve karşı görüşlerimiz şeklinde maddeler halinde aşağıda sıralanmıştır:

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

1. Sav: "2B arazileri herhangi bir bedel ödenmeden kullanılmakta, alınıp satılmakta ancak ormancılığımıza, orman köylümüze, milli ekonomiye sağlanabilecek çok büyük katkı ve imkanlardan ülke olarak mahrum kalınmaktadır."

Gerçekler: Bu arazilerin 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliği kaybettirildiği belirlendiğine göre, siyasi iktidar işgalcilerden, 1981'den bu yana kullanım bedeli ya da ecri misil almayı neden düşünmedi? İşgalcilerin devlete katkı sağlamadan arazi kullanmasını; iktidarlar şikayet etmez, katkıyı tahsil eder. Yapamıyorum demek "muktedir değilim" anlamına gelmez mi?

2. Sav: "Konunun çözülmeyişi ve haksız kullanımın devam etmesi, suçta özendirici bir unsur olmakta, ormanlarımız üzerinde baskı ve olumsuz beklentiler devam etmekte, orman koruma konusunda zafiyet artmakta, bu süreç içerisinde Devlet otoritesi sarsılmakta ve halk-orman ilişkileri gittikçe bozulmaktadır."

Gerçekler: Asıl, bu arazilerin parası olan herkese satılmasını öngörmek, yeni "2B" alanlarının oluşmasının teşvik edilmesi anlamına gelir. 2003 yılında orman yangınlarının birden artması bunun en belirgin örneğini oluşturmuştur. Bu süreç, "Ben ormanı işgal edeyim nasıl olsa bir gün bize kalır" beklentisi yaratmaktadır.

3. Sav: "Orman vasfını yitirmiş, kadastro marifetiyle orman alanları dışına çıkartılmış, bir daha geri kazanılamayan ve ıslah edilemeyen araziler 2B olarak tanımlanmaktadır."

Gerçekler: 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 2.maddesinin (b) fıkrasında; "31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerler" denmektedir. Konu çarpıtılmakta; "2B" arazileri "bir daha geri kazanılamayan ve ıslah edilemeyen araziler" olarak gösterilmek istenmektedir. Gerçekte bu arazilerin büyük bölümü geri kazanılabilir durumdadır. Nitekim, göçler nedeniyle terkedilmiş olan "2B" arazileri kendiliğinden ormanlaşmıştır.

4. Sav: "Orman olma vasfını kaybettiği, bilim ve fen açısından da orman haline tekrar dönüştürülmesi mümkün olmadığı 31.12.1981 tarihi itibarıyla tesbit edilen..."

Gerçekler: Bir çarpıtma örneği daha. 31.12.1981 tarihi "orman haline tekrar dönüştürülmesi mümkün olmadığı tesbit" zamanını değil; "bilim ve fen bakımında orman niteliğinin tam olarak kaybettiği" zamanı belirtmektedir. İstendiği takdirde ise, bu arazilerin % 90'ı kolaylıkla ormanlaştırılabilir.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

5. Sav: “Orman yağması değil, tam tersi, çünkü; orman vasfını kaybetmiş arazilerin satışından elde edilecek gelirden ayrılacak ağaçlandırma çalışmaları payı, mevcut orman alanlarının artırılmasını sağlayacak.”

Gerçekler: Ağaçlandırma çalışmalarının önemli bir bölümü, orman rejimi içindeki alanlarda yapılmaktadır. Bu nedenle orman sayılan alanların artışı sağlamış olmaz. Ağaçlandırma çalışmaları yapmak için pek çok olanak vardır. Siyasi iktidarca 116 orman fidanlığından 39 tanesinin kapatma/satma kararının alınmış olması ise; ağaçlandırmaya önem verilmediğini yeterince göstermektedir.

6. Sav: “Bu araziler satılmalı, çünkü; orman vasfını kaybetmiş olan bu araziler orman köylüsü olmayan kişi ve kuruluşların işgali altındadır. 473 bin hektarlık alanı kaplayan araziler üzerinde, su, doğalgaz, elektrik gibi altyapısı, devlet tarafından sağlanmış bulunan 400 bin civarında yapı yer almaktadır.”

Gerçekler: Konu tümüyle çarpıtılarak, “2B” arazilerinin tümü yapılaşmış ve altyapısı devlet tarafından götürülmüş yerler olarak gösterilmek istenmektedir. Oysa, bu arazilerin yalnızca bir bölümü orman köylüsü olmayan kişi ve kuruluşların işgalindedir. Büyük bölümü orman köylülerinin kullanımındadır. 473 bin hektarlık “2B” arazisinin 21-22 bin hektarlık kısmının yani %5’inin yapılaştığı OGM’nin çalışmalarında da belirlenmiştir. Buraların ne kadarına altyapı hizmeti götürüldüğüne ilişkin resmi bir rakam ise bulunmamaktadır. Biliyoruz ki, bütün siyasi iktidarlar oy kazanma hesabıyla götürdükleri alt yapı hizmetlerinin yasalara uygun olmadığını ayırdındalardır.

7. Sav: “Arazilerin yeniden orman olması imkansız. Çünkü; 31.12.1981 itibariyle yapılan tesbit, bu arazilerin yeniden ormana dönüştürülmesinin “ bilim ve fen açısından” mümkün olmadığını vurguluyor. Altyapı sağlanmış 400 bin bina ve işyerini boşaltıp yıkmak, hem ekonomik hem de sosyal açıdan imkansız.”

Gerçekler: Yukarıda 4. ve 6. maddelerde açıklandığı gibi, 31.12.1981 tarihi, bu arazilerin yeniden ormana dönüştürülemeyeceğinin tespit tarihi değil; bu tarihten önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybettiğinin belirlendiği tarihtir. Buraların büyük bölümünün yeniden ormana dönüştürülmesine karar verilmesi için ise “siyasi tercih” yeterlidir.

8. Sav: “Bu araziler neden satılmalı? Varolan yasal boşluk sebebiyle işgalci durumunda bulunan kişi ve kuruluşlar devlete hiçbir katkı sağlamadan bu arazileri kullanmaya devam etmektedirler. Mevcut durumun sürmesi, devleti önemli bir mali kayba maruz bırakmakta, ayrıca benzer yönelişleri teşvik anlamına gelmektedir.”

Gerçekler: 683 I sayılı Yasanın ilgili maddeleri orman işgal edenlere yaptırım

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

getirmiştir ve bir boşluk söz konusu değildir. Orman işgalcilerine satış yapılması örtülü bir “af” niteliği taşımaktadır. Bu durum işgalciliği teşvik anlamına geldiği gibi, Anayasanın 169. maddesinde yazılı “münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz” yaptırımına da aykırıdır.

9. Sav: “169 ve 170. maddeler değişmeli, Çünkü; orman vasfını kaybetmiş arazilerin orman köylüsü dışındaki üçüncü şahıslara satışına 169 ve 170. maddelerin engel teşkil etmesi sonucunda fiili sorunu çözüme götürecek yasal zemin bulunmadığı için hiçbir adım atılamamaktadır. Bu çözümsüzlükten mağdur olanların başında, yeni uygulamadan büyük ölçüde yararlanacak olan orman köylüleri gelmektedir.”

Gerçekler: Anayasa’nın 169. maddesinde yapılmak istenen değişiklik; “2B” arazilerinin satışıyla ilişkili değil, “işlettirilir” eklemesi yapılarak ormanları yerli ve yabancı sermayeye açmak; başka bir deyişle “**ORMANLARIN ÖZELLEŞTİRİLMESİ**” amacını taşımaktadır. Bugünkü durumu çözüme kavuşturmak için yasal mevzuat uygundur. Bu arazilerin “kamu yararı” gözetilerek; değerlendirilmesi ve orman köylüsünün yararlanmasına sunulabilmesi olanaklıdır. İktidarın yapmayı düşündüğü değişiklik ise, söz konusu yerlerin parası olanlara satılması sonucunda orman köylüsünün mağdur edilmesi yanında, köylünün desteğini almak amacıyla köylüyü kandırmaya yöneliktir.

10. Sav: “Arazi satışı ne kazandıracak ? Orman vasfını kaybetmiş arazilerin satışı sosyal barışa katkı sağlayacak, mülkiyet sorunlarını çözecek, yıllardır bu arazilerde fiili işgalci konumunda yaşayan insanlar, alacakları tapu ve ruhsatlarla yasal çerçeve içinde mülk edinmiş olacaktırlar. Hukuki çözümün sağlanması, adli ve idari yargıdaki dava sayısını önemli ölçüde azaltacaktır.”

Gerçekler: “2B” arazilerinin parası olan herkese satılması; orman köylülerinin yaşam koşullarını daha da zorlaştıracak ve orman köylüsü ile orman idaresi arasında sürtüşmeyi artıracaktır. Orman kadastrosu büyük ölçüde yapılmamış olan Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki çalışmalar baskı altına alınacaktır. Bugün tescili yapılmamış ve davaları süren araziler üzerinde satış, devir, terk gibi işlemlerin yapılması; adli ve idari yargıdaki dava sayısını azaltmayacak, tam tersine artırarak içinden zor çıkılır bir duruma getirecektir. “Kayıt dışı para” sahiplerine satış yapılmasının yol açacağı sonuçlar ise son derece vahim olacaktır.

Sanayi yatırımları için zorunlu olmadığı halde büyük sermayeye Türkiye Cumhuriyeti Devleti yer tahsis etmektedir. Öte yandan Anayasanın 170.maddesine göre orman köylüsüne yer tahsisi yapma görevi verildiği halde siyasal iktidarlar bu görevi yerine getirmemişlerdir.

Anayasa da yazılı hakları verilmeyen Karabük Yenice orman köylülerine

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

bile dava açan orman yönetimi²² ; kaçak villa sahiplerine, kaçak apartman sahiplerine ve öteki işgalcilere de dava açmalı, kullanım bedellerini tahsil etmelidir.

11. Sav: “Mevcut yasa, orman köylüsünü ne kadar koruyor? Orman köylüsünü korumaya yönelik bu anayasa maddeleri, orman vasfını kaybetmiş arazilerin yalnızca orman köylülerine tahsis edilebileceğini öngörüyor. Oysa artık ormanla ilgisi kalmamış bu arazilerde orman köylüsü bulunmuyor. Ayrıca bu yerler çoğu kez alınıp satılarak birkaç el değiştirmiş durumda.”

Gerçekler: Bu değerlendirme siyasi iktidarın orman köylüsünü yadsımasının tarihsel bir belgesidir. Orman köylüleri ile ilgili Anayasa'nın 170. maddesi yalnızca “2B” arazilerinin orman köylülerine tahsisini öngörmüyor, ayrıca; **“ormanların gözetilmesi ve işletilmesinde devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerin alınmasını, bu arazilerin değerlendirilmesini, Orman sınırları dışına çıkarılan yerlere orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesini, buraların ihya edilmesini, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri”** de öngörüyor. Orman köylüsünün bulunmadığı belirtilen kaçak yapılaşmanın yoğun olduğu Sultanbeyli, Çavuşbaşı, Antalya-Kepez gibi yerler; ormancılık düzeni dışına çıkarılmış “2B” arazilerinin ancak % 5 i kadardır. Geriye kalan yerlerde ise orman köylüleri yaşamaktadır. Siyasi iktidar ise bu köylüleri yok saymaktadır.

12. Sav: “Sonuç... Orman vasfını kaybetmiş arazilerin satışı 20-25 milyar dolarlık tahmini tutarıyla, önemli bir ekonomik gelir sağlayacak ve bu kaynağın önemli bir kısmı orman alanlarının zenginleştirilmesinde ve anayasal güvence altında bulunan orman köylüsünün yoksulluğunun giderilmesinde kullanılacaktır.”

Gerçekler: Satılabilecek durumda olan araziler 473 bin hektar ya da yaklaşık 5 milyar m² değildir. Çünkü; kamu kurumları tarafından imara açılıp satılmış olan araziler de vardır ve Antalya - Düzlerçami'nda olduğu gibi buraların yeniden satılması olanaklı değildir. Ayrıca, ormana dönüşmüş olan yerler vardır. Köylünün ortak kullandığı mera vb. alanlar ve tescili yapılmamış yerler vardır. Bu koşullarda kıyı bölgeleri, turistik yerler ve kent yerleşim alanları yakınlarında bulunan yerler dışında kalan arazilerin m²'sini 5 dolardan satmak olası değildir. Örneğin; geçmiş yıllarda 6 bin 812 hektar “2B” arazisi için yapılan satış uygulamasında; 56 trilyon harcama yapıldığı ve satıştan 56 trilyon gelir sağlanabildiği belirlenmiştir. Bu süreçte vurgulanması gereken nokta; siyasi iktidarın gerçekte satılmasını öngördüğü yerler ile yerli ve yabancı sermayenin istemlerinin örtüşmekte olduğudur. Satılması istenen yerler; kıyı bölgeleri, turistik alanlar, metropol kent yakınları ile ana yollar ve bağlantılarına yakın yerlerdir. Bu yerlerin satışından **20-25 milyar dolar** elde

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

edilmesi de olası değildir. Yıllık gayri safi geliri 200-300 Dolar olan “orman köylüsü”nün metrekaresi 5 Dolardan bu arazileri satın alamayacağı ortada iken, kimlere satış yapılarak bu hedefe ulaşılacağı açıktır.

13. Sav: “Kitapçıkta kullanılan 11 adet 2B fotoğrafının (tümü yapılaşmış alanlara ait) altında “Artık Orman Değil Düzensiz, Denetimsiz, Vergisiz Yerleşim Bölgesi” kaşesi vurulmuştur.

Gerçekler: Gerçeği çarpıtıp kamuoyunu yanlış yönlendirmek ve “artık yapılacak bir şey kalmamış” yargısı yaratılmak istenmektedir. 683 I sayılı Orman Yasası, orman arazisini işgal edenlere yaptırımlar getirmiştir. Bunun yanı sıra denetim sağlamak ve bugüne değin yararlanmanın karşılığı olan bedeli tahsil etmek siyasal iktidarın görevidir. “Denetim yapamıyorum vergi alamıyorum” demek; “muktedir değilim” anlamına gelmez mi? Bu durum, “etkin kamu yönetimi” anlayışıyla ne kadar bağdaştırılabilir?

“2B” ARAZİLERİNİN VARLIĞI

Süreç içinde Çevre ve Orman Bakanlığı’nca “2B” arazilerinin fiili durumunu yansıtan iki tane çalışma yürütülmüş ve sonuçları değişik platformlarda açıklanmıştır. Her iki çalışmanın örtüşen ve çelişen noktaları, ilk incelemede hemen göze çarpmaktadır.

Birinci çalışma; ORKÖY Genel Müdür Yardımcısı Zeki YÜKSEL tarafından yapılarak Bakanlık web sayfasında yer almış, 358 bin 267 hektarlık “2B” arazilerini kapsamaktadır.²³

Orman Bölge Müdürlüklerince yapılan ve bu çalışmayı teyit eden bir araştırmanın kesin olmayan sonucuna göre, “2B” arazilerinin kullanım durumu hektar olarak şöyledir:

Türkiye’deki 2B Arazileri (OGM)

	(Ha)
Ekili Alan	241.964
Meyve Bahçesi	51.667
Şehirde İskan Alanı	8.670
Beldelerde İskan Alanı	1.026
Köylerde İskan Alanı	11.327
Otlak, Yaylak	29.899
Kamuya Tahsisli Alan	1.784
Sera Alanı	2.021
Narenciye Alanı	5.693
Toplam 2B Alanı	358.267

İkinci çalışma; 15.07.2005 tarihinde İ.Ü. Orman Fakültesi’nde yapılan “Orman Dışına Çıkarma İşlemi ve Orman Dışına Çıkarılan Alanların Değerlendirilmesi Sorunu” konulu Panel’de Orman Genel Müdür Yardımcısı Kemal KARA tarafından açıklanmıştır.²⁴

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Türkiye'deki 2B Arazileri (Kemal KARA)

	(Ha)
Ekili Alan	294.000
Meyve Bahçesi	110.000
Yapılaşmış Alan	22.200
Narenciye Alanı	8.000
Sera Alanı	2.200
Otlak	35.000
Toplam 2B Alanı	358.267

Çevre ve Orman Bakanının “2B” arazilerinde % 95 oranında yapılaşma olduğu açıklamalarının aksine, Bakanlığın iki Genel Müdürlüğünün belirlediği rakamlara göre ortaya çıkan gerçek; yapılaşmış alanların toplamının 22 bin Ha. büyüklüğünde ve % 5 oranında olduğudur.

Bu durum; Bakanın açıklamalarının ve Bakanlığın yayınladığı kitapçıkta yazılanların “gerçek dışı” olduğunu açıkça göstermektedir.

Dr. Erdal KÖKTÜRK'ün yaptığı çalışmaya göre²⁵, “2B” arazilerinin yurt yüzeyine dağılışı dikkat çekicidir. Bu araziler, bazı metropol kentlerle turizmin yaygınlaştığı kıyı bölgelerinde belirgin bir biçimde yoğunluk göstermektedir.

10 ilde bulunan “2B” arazileri ve % oranları aşağıdadır:

2B Arazileri ve Oranları (Erdal KÖKTÜRK)

İli	Toplam 2B Alanı (Ha)	%
Antalya	45 548	9,6
Mersin	39 287	8,3
Balıkesir	34 887	7,4
Ankara	31 706	6,7
Adapazarı	29 643	6,3
Muğla	29 138	6,2
İstanbul	18 233	3,9
Bolu	16 095	3,4
Samsun	15 290	3,2
İzmir	14 772	3,2
Toplam	274 599	58,2

“2B” arazilerinin Kastamonu ve Zonguldak gibi ormanca varsıl illerde değil, arsa değerinin yüksek olduğu illerde yoğunluk göstermesi ilginçtir. Yerli ve yabancı sermayenin, Mortgage projesi, turizm yatırımı ve öteki yapılaşma alanları olarak bu arazileri neden istediği su yüzüne çıkmıştır. Çünkü, onlar da metropol kentleri ve kıyı kentlerini uygun görmektedirler.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Bu süreç, Bakan PEPE'nin TBMM Plan Bütçe Komisyonu'nda açıkladığı "5 aşamalı plan" önerisiyle çakışmaktadır.

Yani siyasi iktidar, orman köylüsünün sorununu çözmek için değil, yerli ve yabancı sermayeye ile "kayıt dışı para" sahiplerine arsa sağlamayı hedeflediği için "2B" arazilerinin herkese satılabilmesini gündeme getirmiştir, getirmektedir.

Nebiye MUSAOĞLU'nun 2005 tarihli "İstanbul Anadolu Yakası Orman Alanlarındaki 2B Alanlarında Zamansal Değişim Analizi" çalışma sonuçları dikkat çekicidir. İstanbul'un 5220 km²'lik yüzölçümünün 3495 km²'lik bölümü yani % 67'si kamu alanı, bu alanın da % 49'u orman alanıdır. Anadolu yakasında yerleşim alanları 1987 yılında toplam "2B" alanlarında % 3.22 iken, 2001'de % 23.54'e çıkmıştır. Yeşil alanlar ise, 1987 yılında % 54.13'e karşılık gelirken, 2001 yılında bu oran % 24.75'e düşmüştür. Bu sınıf içindeki orman arazilerinin yıllar içinde hızla azalmaya devam ettiği, özellikle orman alanlarının çiftlik ve/veya malikane olarak değerlendirildiği, gerek yüksek çözünürlüklü görüntülerin analizinden ve gerekse de arazi gerçeği belirleme çalışmalarından elde edilmiştir. ²⁶

2B Katmanı İçinde Kalan Arazi Kullanımları (Nebiye MUSAOĞLU)

SINIF	1987		1997		2001	
	Alan (Ha)	%	Alan (Ha)	%	Alan (Ha)	%
Boş Alan	6098	54.13	6250	55.48	5640	50.07
Yeşil Alan	4770	42.34	2741	24.33	2788	24.75
Yerleşim	363	3.22	2183	19.38	2652	23.54
Diğer	34	0.31	91	0.81	185	1.64
Genel Toplam	11265	100	11265	100	11265	100

"2B" GÜNDEMİ YARATMANIN GERÇEK AMACI NEDİR?

İktidar 2003'te "2B" konusunu neden gündeme getirmişti ve şimdi neden yeniden gündeme getirmek istemektedir?

Çünkü; siyasi iktidar, bütün kamusal varlıklara; "satılarak paraya dönüştürülecek kaynak" olarak bakmaktadır.

İktidara gelir gelmez yaptıkları "Milli Park"ların bir bölümünün kiraya verilmesine olanak sağlayan hukuksal düzenleme, buna bir örnek oluşturmaktadır. "Tabiatı Koruma Alanları"nın da statüsü değiştirilerek "Milli Park" kapsamına alınmak istenmesi ve bu yönde hazırlık yapılması da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

116 Devlet Orman Fidanlığının kapatılması ve satılması kararı, siyasi iktidarın yaklaşımına bir başka örnektir. T.C. Ankara 12. İdare Mahkemesi, 2004/1539 Esas No'lu davada 2005/862 No'lu kararıyla Çevre ve Orman Bakanlığı'nın

---

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

işlemini iptal etmesi ise, anlamlıdır.

Kızılağaç ve kestanenin orman ağacı olmaktan çıkarılmasını sağlayan 499 sayılı Yasa, siyasi iktidarın yaklaşımına bir başka örnektir. Anayasa Mahkemesi, bu düzenlemeyi de iptal etmiştir.

Çevre ve Orman Bakanı Osman PEPE, TV kanallarında yaptığı konuşmalarında; ormanların % 99,9'unun kamuya ait olmasından yakınıp, hedeflerinin "ÖZELLEŞTİRME" olduğunu, ancak şu an zamanın uygun olmadığını belirtmektedir.

Oysa, yürürlükte olan hukuksal düzenlemeler, özel orman kurulmasına engel olmadığı gibi; orman kurmak, ağaçlandırma yapmak isteyenlere çok büyük kolaylıklar sağlamakta ve teşvikler getirmektedir.

Bu gerçekleri görmezden gelip "2B" arazilerinin herkese satışının gündeme getirilmesi, yukarıda açıklanan girişimlerin bir devamı niteliğindedir ve siyasi iktidarın "ORMANLARIN ÖZELLEŞTİRİLMESİ" girişiminin bir parçasıdır.

Oysa ormanlar, nitelikleri ve işlevleri dolayısıyla, toplumun ve insanlığın ortak değerleridir ve asla özelleştirmeye konu edilmemelidir.

Siyasi iktidarın "özelleştirme" anlayışının bir ürünü olarak, "2B" arazilerinin satılarak 25 milyar Dolar gelir elde edileceği öne sürülmektedir. İlk gelen tepkilerin ardından; bu paranın bir bölümü ile orman köylüsünün kalkındırılmasına ve ağaçlandırmaya pay ayrılacağı belirtilmiştir. Esasında orman köylerinde yaşayan yurttaşların; "2B sorunumuzu çözün" diye ciddi bir istemi olmamıştır. Peki kimlerin istemleri vardır? Yasal izni olmadan kentler, villalar yapanların, fabrika kuranların, otel ve motel gibi yapılar yapanların veya bu tür arazileri kapatarak benzer yapıları yapmak isteyenlerle, Bakan PEPE'nin deyimiyile "kayıt dışı parası olanlar"ın istemleri vardır. Basında yer alan haberlerde İstanbul Beykoz'da 51 dekar "2B" arazisi olan Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın da istemi olsa gerekir. (EK 6)

Amaç, yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin yasadışı yollarla yaptıkları yapılarına tapu çıkartmak, geleceğe dönük olarak da arsa istemlerini karşılamaktır. Daha önce belirtildiği üzere, orman köylüsünün buraları satın alma istemi olmadığı gibi satın alabilecek ekonomik gücü de yoktur.

SIYASİ İKTİDAR, "2B" KONUSUNUN ARKASINI NEDEN BIRAKMAK İSTEMİYOR?

Siyasal iktidar, gelinen noktada "toplumsal mutabakat" tanımıyla demokratik kitle örgütlerini işin içine katmadan bir çözüm bulamayacağını anlamıştır. Nitekim, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Ankara Ticaret

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Odası'nın (ATO) Çevre ve Orman Bakanı ile yaptığı görüşmeler sonucunda; Bakanlık hukuk müşavirleri, OGM hukuk müşavirleri, ilgili Dairelerin temsilcileri, Maliye Bakanlığı temsilcileri, TOBB temsilcileri. ATO temsilcisi ve OSB temsilcileri, 15.4 2005 tarihinde bir toplantı yapmıştır.

Toplantıda Orman Genel Müdür Yardımcısı'nın eşgüdümünde çalışmak üzere bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, *“Çalışmaların bir mutabakat içerisinde katılımcı bir yöntemle tartışılarak olabildiğince kısa bir sürede sonuçlandırılması hususunda komisyon üyeleri arasında görüş birliğine varılmıştır.”* belirlenmesinde bulunulmuştur.

Komisyon, belirtilen tarihten bu yana 10'un üzerinde toplantı yapmış; toplantılarda çeşitli konuları görüşmüş, ama görüş birliğine varıp uzlaşmaya dayalı bir metin ortaya çıkaramamıştır. Tarafların ortaklaşa imzaladıkları toplantı tutanakları; temel konularda anlaşamadıkları ve çekince koydukları metinleri içermektedir. Başlangıçta, kısa sürede sonuçlandırılması kararlaştırılan çalışmalardan bugüne değin ortak bir metin çıkarılamamış olması; “her şeyin özeti” niteliğindedir.

Bu bağlamda; siyasal iktidarın 2003'te “2B” konusunu gündeme getirmesinin ve “2B konusunun arkasını bırakmayacağız” söylemiyle 2005 yılında konuyu yeniden gündeme taşımasının gerekçelerini bir kez daha anımsatmakta yarar vardır.

Siyasal iktidar, Bütçe yapısının borç ödemelerine odaklandığı süreçte, bütün kamusal varlıkları satarak paraya dönüştürülecek kaynaklar olarak görmektedir.

Nitekim, bu anlayışın bir ürünü olarak orman alanlarındaki “2B” arazilerinin satışından 20-25 milyar Dolar gelir elde edileceği öne sürülmektedir. Oysa, toplam “2B” arazinin yalnızca % 2,3'ü satılabilecek duruma getirilebilmiş ve bunların % 58'ine karşılık gelen 67 milyon m2 arazi “hak sahipleri”ne satılabilmektedir. 2000 yılı rayiç bedeliyle 300.000 TL/m²'ye göre toplam gelir ise, **20 trilyon TL**'dir.²⁷

“2B” arazilerinin satışı konusunda, yasal izni olmadan siteler, villalar, fabrikalar, otel ve motel gibi turistik tesis yapanlar veya bu arazileri kapatarak benzer yapıları yapmak isteyenlerin, Çevre ve Orman Bakanı Osman PEPE'nin deyişiyle “kayıtdışı parası” olanların istemleri vardır.

Siyasi iktidar, ülke yönetiminde halkın istemlerini gerçekleştirmeyi değil, yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin yasadışı yollarla yaptıkları yapılarına tapu çıkartmayı ve geleceğe dönük olarak da arsa istemlerini karşılamayı yeğlemektedir.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Nitekim, orman köylerinde yaşayan yurttaşlarımızın “2B sorunumuzu çözün” diye ciddi bir istemi ve buraları satın alacak maddi olanakları olmayıp; siyasal iktidar, duyarlı kamuoyundan gelen tepkiler sonrası, gelecek paranın bir bölümünün orman köylüsünün kalkındırılmasına ve ağaçlandırmaya ayrılacağını açıklamak zorunda kalmıştır.

TMMOB; “2B” KONUSUNUN ARKASINI NEDEN BIRAKMAYACAK...

TMMOB; siyasal iktidarın bakış açısının aksine, aşağıdaki haklı gerekçelerle “2B” konusunun arkasını bırakmayacaktır:

- Ormanlarımızın ve ormancılığımızın içinde bulunduğu koşullar ile egemen sınıfların başta ormanlar olmak üzere kamusal varlıklara yaklaşım biçimi ve bu yaklaşımın kısa ve orta dönemde gündeme getirebileceği ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmeler göz ardı edilmektedir.
- “2B” arazilerinin satışı konusuna, yalnızca teknik ve ekonomik boyutlarıyla yaklaşılmakta, sorunun sosyal, siyasal ve küresel boyutları dikkate alınmamakta ve yol açacağı sonuçlar hesaba katılmamaktadır.
- Anayasada 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybetmiş sayılan yerlerin değerlendirilmesi hükmü yer almışken; kamu yararına değerlendirme olanakları irdelenmeden yalnızca satışın gündeme getirilmesi yanlıştır.
- 1981 yılından önce orman niteliğini kaybettiği gerekçesiyle orman rejimi dışına çıkarılan “2B” arazilerinin satışını gündeme getiren siyasal iktidar, 1981’den sonra işgal edilen yerler konusunda bir çözüm getirmemekte, öneride bulunmamaktadır. Bu sessizlikten herkesin çıkardığı sonuç; Milat sayılan 1981 tarihi, 1991 ve 2001 gibi daha sonraya çekilerek yeni “2B”ler yaratılacağı biçimindedir. Kısaca “2B”lerin sonu gelmeyeceği endişesi yaratılmaktadır.
- “2B” arazilerinin, siyasal iktidara göre “satılması”, 6831 sayılı Yasaya göre ise “değerlendirilmesi” sorunu; “olmuş bitmiş bir duruma çözüm getirme” yaklaşımıyla ele alınmakta, buraların “kamuya ait yerler” olduğu gerçeği göz ardı edilmektedir.
- “2B” sorununa “kamu yararı” gözetilerek bir çözüm üretilmek isteniyorsa, mevcut hukuksal olanaklarla bir çözüm üretilebilir.
- Siyasi iktidarca yapılmak istenen hukuksal düzenleme ise, “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Sözleşmesi” gibi Türkiye’nin de taraf olduğu Uluslararası Sözleşmelere aykırıdır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

- Ülke genelinde arazi kullanım planları yapılmadan, günübirlik kararlarla arazilerin imara açılması vb. kararların alınması sakıncalıdır. 5403 sayılı “Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası” ile arazi kullanım planlarını yapma görevinin Tarım ve Köyşleri Bakanlığı’na verildiği süreçte, “2B” arazilerinin değerlendirilmesi çalışması da, arazi kullanım planlarına koşut olarak yürütülmek durumundadır.
- “2B” arazilerinin tümünün arazi kullanım kadastro yapılmamıştır.
- Orman kadastro çalışmalarının tümüyle bitirilmediği süreçte satışın gündeme getirilmesi; bundan sonra yapılacak çalışmalarda Orman Kadastro Komisyonlarını ve Kadastro Ekiplerini büyük bir baskıya maruz bırakacaktır.
- Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde orman kadastro çalışması yapılmamıştır. Çalışmalar bitirmeden arazi satışı gibi önerilerin gündeme getirilmesi yanlıştır
- “2B” arazilerinin, yıllık gayri safi geliri 200-300 Dolar olan “orman köylüsü” tarafından metrekaresi 5 Dolardan satın alınamayacağı ortada iken; orman köylüsüne öncelik tanınacağı söylemi, yutturmacadan öteye gidemeyecektir. Asıl amaç, bu alanların rant peşinde olanlara ve kayıt dışı parayı aklayacaklara satılmasıdır.
- Yasalara karşı suç işleyerek, kamu mülkü olan ormanlara el koyanlara buraları satmak demek; yapılan “yasa dışı eylemi özendirmek” ve “örtülü af çıkarmak” demektir. Bu türden girişimler orman yangınlarının ve öteki orman suçlarının artmasına yol açmaktadır. 2003 yılında orman yangınlarının artış göstermesi bunun tipik örneğini oluşturmuştur.
- Yapılmış “2B” alanlarının satışı kaçak yapılaşmaya da “af” niteliği taşıyacağı için, kalitesiz ve izinsiz yapılar meşrulaştırılmış olacaktır.
- Bu arazilerin satılması ve imara açılmasıyla; kurulacak olan tesislerin katı ve sıvı atıklarıyla, çıkacak gazların çevredeki ekosistemlerde yol açabileceği sonuçlar hesaba katılmamaktadır. İmara açılan yerlere götürülecek altyapı çalışmalarının verebileceği tahribat ise bilinmemektedir.
- Orman köylüsü yurttaşlarca kullanılmakta olan yerler, parası olan başkalarına satıldığında sürtüşmelere yol açacaktır.
- “2B” arazilerinin bir kısmının yargı sürecinde bulunması nedeniyle, “bu arazilerin satışını sağlayacak yasal değişikliklerle adli ve idari yargıdaki dava sayısı önemli ölçüde azalacaktır” savı tümüyle yanlıştır. Antalya da olduğu

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

gibi Belediye tarafından imara alınarak şahıslara satılmış, sonra üzerine konut veya sanayi bölgesi yapılmış yerler vardır.²⁸ Bursa ve Karabük-Yenice’de olduğu gibi Hazine tarafından satılan yerler de vardır.²⁹ Bazı yerlerde ise mahkeme süreci tamamlanmamıştır. Buraların satışa konu edilmesi, dava sayısını azaltmak bir yana, çoğaltacağı gibi yargı açısından konuyu daha da içinden çıkılmaz bir duruma getirecektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

• **“2B” sorununun çözümü için Anayasa Değişikliğine gerek yoktur.**

Daha önce de belirttiğimiz gibi, “2B” arazilerinin kamu yararı gözetilerek değerlendirilmesi için Anayasa değişikliğine gerek yoktur. Herhangi bir nedenle Anayasa değişikliği yapılacak ise, “2A” uygulamasına yol açan yaptırım Anayasanın 169. maddesinden çıkarılmalıdır.

Orman köylerinin iskanı için “2B” arazilerinden yararlanma olanağı araştırılmalıdır. Bu olanaklar daha da güçlendirilebilir. “2B” uygulamaları için; sonradan değişiklik yapılarak 1961 Anayasası’nda 1970 yılında 1255 sayılı Yasa ile gerçekleştirilen değişiklik ve buna bağlı olarak çıkarılan 1744 sayılı Yasa ile getirilmiş olan; “*su ve toprak rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama*” koşulları yürürlükteki Anayasa’da yer almalıdır. 6831 sayılı Orman Yasası’nın 2. maddesi de buna koşut olarak yeniden düzenlenmelidir.

• **“2B” arazilerinin değerlendirilmesi bilimsel ve teknik çalışmalardan sonra yapılmalıdır.**

İşlemleri yapılan ve bugün toplam 483 bin 999 hektar olduğu belirtilen “2B” arazilerinin Anayasanın özüne uygun olarak değerlendirilmesi amacıyla;

• Bu alanların hangi gerekçeyle orman dışına çıkarıldığı, bugün nasıl kullanıldığı, fiili durumunun ne olduğu, imar planı kapsamında kalıp kalmadığı belirlenmelidir. Çeşitli araştırmalardan öğrenilmektedir ki; bazı “2B” alanları kamu kurumları tarafından imara açılıp şahıslara satılmış, üzerine ruhsatlı yapılar yapılmıştır. Daha sonra “2B” alanı olarak orman dışına çıkarılmış bu alanların davaları sürmektedir. Kimi yerler ise, çıkarılış gerekçesinden başka durumlara dönüşmüştür. Bu nedenlerle, “2B” alanlarının bugün ne durumda olduğu, kim/kimler tarafından nasıl kullanıldığı, tapuya tescil edilip edilmediği belirlenmelidir.

• Orman kadastro yapıp tescil edilmeyen “2B” alanlarının ölçü ve çizimlerinin büyük ölçekli harita ve harita bilgileri üretim yönetmeliğine uygun

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

hale getirilerek tümünün öncelikle tapuya tescilleri sağlanmalıdır.

- “2B” alanlarının tarım arazileriyle, ormanla ve yerleşim alanları ile bağlantısının ortaya konması ve erozyon riski niteliklerinin belirlenmesinin önemi nedeniyle; alandaki toprağın niteliği, eğimi, bakısı ve denizden yüksekliği ve öteki ekolojik koşullar göz önünde bulundurularak; doğal arazi kullanım yetenekleri belirlenmelidir.

- “2B” alanlarının bulunduğu yerin ekolojik ve coğrafi koşulları ile kullanım yetenekleri kapsamında kamu yararına kullanım biçimleri ortaya konmalıdır. Bu süreçte arazinin çalılık, bataklık, kayalık, verimli toprak vb. özellikler taşıması; ormanlaştırılması, koruma alanı olması, park ve okul yapılması gibi kamu yararına kullanılma olanaklarını belirlemede önemlidir.

- “2B” alanlarını değerlendirmenin biçimi, koşulları, zamanlaması ve yeri konusundaki öneriler ve doğru değerlendirilme seçenekleri; ancak bu çalışmaların bitirilmesi sonunda olanaklı olur. Gerekli çalışmalar bitirilmeden ortaya konulacak çözüm önerileri ise, hayali olmaktan öteye gidemeyecek ve zararlı sonuçlar da yaratabilecektir.

TMMOB’a göre, “2B” konusunda şunlar yapılmalıdır:

. Ormanlar nitelikleri ve işlevleri dolayısıyla toplumun ve insanlığın ortak değerleridir ve asla özelleştirilmeye konu edilmemelidir.

- “2B” arazilerinin önceden kamuya ait bir arazi olduğu gerçeği görülmeli ve kamu çıkarının zarar görmemesi yaklaşımı ile hareket edilmelidir.

- Orman alanlarına yönelik örtülü bir “af”ı içerecek, suç işleyenleri ödüllendirip özendirecek ve ekolojik yıkımlara yol açabilecek nitelikteki Anayasal ve Yasal düzenlemeler gündemden düşmelidir.

- Orman kadastro komisyonlarının bileşiminde fakülte düzeyinde ormancılık eğitimi almış olanların çoğunluk oluşturacağı ve Orman Mühendisi, Ziraat Mühendisi, Harita Kadastro Mühendislerinden oluşan bir komisyon yapısına yönelik yasa değişikliği yapılmalıdır.

- Orman Kadastro komisyonlarının sayısı artırılmalıdır.

- 3402 sayılı Yasada değişiklik yapan 5304 sayılı Yasaya göre, kadastro ekiblerinin çalışmalarının bitirilmesi demek, o alandaki orman sınırları ile orman dışı alanların sınırlarının belirlenmesi anlamına geldiği için, bu çalışmalardan sonra orman içi “2B” alanlarının ayrıca kadastrolarının yapılması gerekmektedir.

- Kadastro çalışmaları, Orman Kadastro, Mera Kadastro çalışmaları

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

eşgüdüm içinde programlanıp, öncelik verilerek gerçekleştirilmelidir.

- Mekansal bilgi sistemlerine veri oluşturacak, mülkiyet ve kullanım açısından tüm sorunları ortadan kaldıracak bir kadastro amaçlanmalıdır ve yeterli ekonomik destek sağlanmalıdır.
- “2B” alanlarının belirlenmesinde; *“toprak ve su rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama, orman işletmeciliğinin verimliliğini ve etkenliğini düşürmeme”* gibi bilimsel ölçütler getirilmelidir.
- Bütçe açığı gerekçe gösterilerek ormanların satışı düşünülmemelidir.
- Yurt çapında orman kadastro çalışmaları bitirilip, tapuya tescil işlemi tamamlanmadan “2B” konusu gündeme getirilmemelidir.
- “2B” arazilerinin orman dışına çıkarılma gerekçeleri, kimler tarafından ve nasıl kullanıldığı, toprak yapısı, eğimi ve erozyona yatkınlığı, çevresinde bulunan orman ve öteki ekosistemlere etkisi gibi nitelikleri içeren envanter ivedilikle çıkarılmalıdır.
- Yukarıdaki gerekler yerine getirilinceye değin “2B” uygulamaları yapılmamalıdır.

EKLER

EK I: TMMOB BASIN AÇIKLAMASI (3 Ağustos 2005)

“TMMOB BİR KEZ DAHA UYARIYOR 2B ARAZİLERİNDEN ELİNİZİ ÇEKİN”

Hatırlardadır:

Siyasi iktidar, 2003 yılında, kısaca “2B arazileri” olarak adlandırılan, 473.000 ha. yerin satışını gündeme getirdi. Anayasa’nın 169. ve 170. maddelerini değiştirerek 2/B arazilerini satacağını, karşılığında 25 milyar dolar gelir sağlayacağını açıkladı. Konu kamuoyunda yoğun bir şekilde tartışıldı. Aynı dönemde aralarında TMMOB’ye bağlı konu ile ilgili Odalarımızın da bulunduğu yetmiş yakın oda, dernek, sendika, kooperatif ve vakıf tarafından “Ormanlarımıza Sahip Çıkalım Birliği (OSB)” oluşturuldu. Ormanlarımıza Sahip Çıkalım Birliği; 2B konusunun hukuksal, teknik ve sosyal boyutlarını sergileyip kamuoyunu uyarmaya yönelik etkin bir çalışma yürüttü. Siyasi iktidarın tek yanlı yönlendirme çalışmaları bir ölçüde boşa çıkarılmış oldu. Siyasal iktidar, Anayasanın 169. maddesini değiştirme girişiminden vazgeçti. 170. madde değişikliği ise, Cumhurbaşkanı tarafından veto edildi. Siyasi iktidar, veto sonrasında gündeme gelebilecek olan halkoylamasını göze alamadığından konuyu dondurdu.

2/B Nedir?

Anayasanın 169. Maddesi’ne göre; “orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler” ile “31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik ve zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ve şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler” “Orman” sayılmayarak, ormancılık düzeni dışına çıkarılabilmektedir. Bu yerler, 6831 Sayılı Orman Kanunu’nun 2/B maddesine göre orman dışına çıkarıldığından, buralara kısaca “2B arazileri” denilmektedir.

Anayasa’nın 170. Maddesi’nde ise; “31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.” denilmektedir.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Orman kadastrosu; 1986 yılında değiştirilmiş olan 683 I Sayılı Orman Kanunu ve aynı kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkındaki Yönetmelik kapsamında yürütülmektedir. Ormanlık düzeni dışına çıkarılan “Tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fıstıklık (antep fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları” yürürlükte bulunan 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun’un 11. Maddesine göre orman köylülerine satılabilmektedir.

Siyasi iktidar, Anayasa’nın 169. Maddesinde; “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir” şeklinde yazılı olan cümleyi; “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre Devletçe yönetilir, işletilir ve işletirilir.” şeklinde değiştirmek istemiştir. Bu yolla ormanlar özelleştirilerek yerli ve yabancı sermayeye açılmak istenmiştir. 170. Madde değişikliği ile de; 2/B arazilerinin yalnızca orman köylülerine değil, herkese satılabilmesini amaçlamıştır.

Bu Günlerde Ne Olmaktadır?

2003 yılında denendikten sonra, olmayınca soğumaya bırakılan yasa değişikliği girişimi; Çevre ve Orman Bakanı’nın açıklamaları ile bu günlerde yeniden kamuoyunun gündemine taşınmaktadır. TBMM’nin yeni yasama döneminde, 2B ile ilgili yeni düzenlemenin yapılacağı belirtilmektedir.

TMMOB Uyarıyor!

“Orman” niteliğindeki bir yer, “bilim ve fen bakımından” orman niteliğini kaybetmez; kaybettirilir.

Kadastro çalışmaları Orman Kanunu’nun 7. Maddesine göre Orman Kadastro Komisyonlarınca, kimi durumlarda ise 3402 sayılı Kanuna göre Kadastro Ekiplerince yürütülmektedir. Bir yerin orman niteliğinin tam olarak kaybettirilmesi kararını, 2’si ormancı teknik eleman olan, 5 kişilik Kadastro Komisyonu vermektedir. Bu doğru bir uygulama değildir. Komisyonların yapısı, ormancılık bilimi ve tekniğini yerine getirebilecek uzmanlar temelinde değiştirilmelidir.

Yapılmak istenen yasal düzenleme örtülü bir af niteliğinde olup; suç işleyenleri ödüllendirip özendirir.

Bu uygulama ekolojik yıkımlara yol açabilecek niteliktedir.

Toplam 473.000 ha. olan 2/B arazilerinin, ne kadarının konuta açıldığı, ne kadarında sanayiinin yapıldığı, ne kadarının bağ ve bahçe olduğu, ne kadarının mera olduğu, ne kadarının hayvancılıkta kullanıldığı, ne kadarının yeniden ormanlaştığı kullanıldığı belirlenmemiştir. Aradan iki yıl geçmiş olmasına karşın bu çalışma hala yapılmamıştır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

“2/B arazilerinin % 90’ı yapılaşmıştır” diye, Sultanbeyli yöresinin fotoğrafları gösterilerek kamuoyu yanıtılmaktadır.

Ormanların % 24’ünün kadastrosu halen yapılmamıştır. 2/B alanlarının satışa konu edilmesi ve buna yönelik yanıtıcı verilerin açıklanması Kadastro Komisyonları’nın önümüzdeki süreçteki çalışmalarını baskı altına alacaktır.

Orman Kadastrosu bitirilip 2/B alanlarının envanteri çıkarılmadan satış vb. çözümlerin gündeme getirilmesi sakıncalıdır.

Bütçe açığı gerekçe gösterilerek ormanların satışı düşünülmemelidir.

2/B alanlarının bir bölümü bugün ormanlaşmıştır. Öteki alanlar ise; su ve toprak rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama, çevredeki orman ve ilişkili olabilecek diğer ekosistemlerin (Milli Park, Tabiatı Koruma Alanı, Özel Çevre Koruma Alanı, Yaban Hayatı Koruma Alanı, Sulak Alan) tüm öğeleriyle kendisini yenileyebilme gücüne zarar vermeme, ormancılık çalışmalarının etkenlik, verimlilik ve karlılık düzeyini düşürmeme koşulları eş zamanlı olarak aranarak değerlendirilmeye alınmalıdır.

Sermayeye karını maksimize etmesine hizmet eden kelepir arsa satışları, bu alanlardan karşılanmamalıdır.

Ormanların özelleştirilmesi uygulaması geçmişte denenmiş; ormanların yıkımına ve sosyal çalkantılara yol açtığı görülerek bu yanlış yoldan dönülmüştür. Aynı yanlışta ısrarcı olunmamalıdır.

200-300\$ yıllık geliri olan orman köylüsünün 2/B arazisini (göstermelik bir fiyatla bile olsa) satın alamayacağı gerçeği her kes tarafından bilinmektedir.

Kaçak yapılaşmış olan 2/B arazilerinin satışı yoluyla, her türlü güvenlikten yoksun yerleşmelerin de iskanına onay verilmiş olmaktadır.

2003 den beri yaşanan süreçte yapılan en önemli değişiklik; Büyükşehir Belediye sınırlarının 50 km’ye çıkarılarak, pek çok köy ve çevresinde bulunan 2/B alanının, belediye ve mücavir alan sınırları içine katılarak “Kentsel Yerleşim”e açılmasıdır.

2/B uygulamasından çok daha vahim sonuçlara yol açabilecek olan Anayasanın 169. maddesinde yer alan “Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler” maddesi, Anayasadan çıkarılmalıdır. Buna bağlı olarak, 6831 sayılı Orman Kanunu’nda yer alan 2/A Maddesi de Kanundan çıkarılmalıdır.

Mehmet SOĞANCI
Yönetim Kurulu Başkanı

EK 2: 1982 ANAYASASI'NDA ORMANLA İLGİLİ HÜKÜMLER

IV. Ormanlar ve orman köylüsü

A. Ormanların korunması ve geliştirilmesi

Madde 169.- Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

B.Orman köylüsünün korunması

Madde 170.- Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır.

Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

EK 3: TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA 4960 SAYILI KANUN

Kanun No: 4960

Kabul Tarihi : 29.7.2003

MADDE 1. - 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 76 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki “Otuz” ibaresi “Yirmibeş” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 170 inci maddesi başlığı ile beraber aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

B. Orman köylüsünün korunması, desteklenmesi ve orman sınırı dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi

Madde 170. - Devlet, ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımından; ormanların gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirleri alır.

Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsis kanunla düzenlenir.

31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş ve orman sınırları dışına çıkartılmış yerlerin; idaresi, satışı, satış esas ve usulleri, satış gelirlerinden orman köylülerinin kalkındırılmalarının desteklenmesi ile ağaçlandırma ve erozyon kontrolü amacıyla ayrılacak payın belirlenmesi kanunla düzenlenir. Bu yerlerden orman köyleri sınırları içinde kalanların satışında, kullanıcısı orman köylüsüne öncelik tanınır.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır.

Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

MADDE 3. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoymasına sunulması halinde tümüyle oylanır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Anayasa Değişikliğinin İkinci Görüşmesi Sonunda Yapılan Oylama Sonuçları

	MADDE 1	MADDE 2	MADDE 3	TÜMÜ
Oylamaya katılan üye	372	372	371	371
Kabul	365	369	371	368
Ret	3	-	-	-
Çekimser	-	1	-	-
Geçersiz	1	1	-	2
Boş	3	1	-	1

EK 4: CUMHURBAŞKANININ VETO GEREKÇESİ

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER tarafından yayımlanması uygun bulunmayan, 4960 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun”, Anayasa’nın 175. maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na geri gönderilmiştir.

Söz konusu Yasa’nın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na gönderilme gerekçeleri ilişikte sunulmaktadır :

T.C.

CUMHURBAŞKANLIĞI

SAYI : B.01.0.KKB.01-18/A-9-2003-1028 15 / 08 / 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 01.08.2003 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-1497/5945 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’nca 29.07.2003 gününde kabul edilen 4960 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun” incelenmiştir:

İncelenen 4960 sayılı Yasa’nın 2. maddesiyle, Anayasa’nın 170. maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiş; maddenin üçüncü fıkrasında, 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen yönünden orman niteliğini tümüyle yitirmiş ve orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin idaresi, satışı, satış esas ve usulleri ve satış gelirinden orman köylülerinin kalkındırılmalarının desteklenmesi ile ağaçlandırma ve erozyon kontrolü amacıyla ayrılacak payın belirlenmesinin yasayla düzenleneceği; orman köylüleri sınırları içinde kalan yerlerin satışında, kullanıcısı orman köylüsüne öncelik tanınacağı belirtilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce daha önce 04.04.2003 gününde kabul edilen 4841 sayılı Yasa ile Anayasa’nın 170. maddesinde yapılan değişiklikte, 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen yönünden orman niteliğini tümüyle yitirmiş ve orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin “devri, tahsisi, terki, kiraya verilmesi, üzerinde sınırlı aynı hak tesisi ve satışı”nın yasayla düzenleneceği belirtilmişken, incelenen 4960 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikte, diğer hukuksal tasarruflar metinden çıkarılmış, söz konusu yerlerin “satışı”na ilişkin yetki korunmuş, bunun yanında bu yerlerin “idaresi”nin de yasayla düzenleneceği vurgulanmıştır.

Bu nedenle, 4841 sayılı Yasa’nın Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce bir kez daha görüşülmesi için geri gönderilmesine ilişkin kimi gerekçelerin geçerliliğini koruduğu görülmektedir.

1- Ormanın genel tanımı bulunmakla birlikte hukuksal yönden ormanı tanımlamak oldukça güçtür. Ağaç bulunan her yere hukuksal yönden orman denilemeyeceği gibi, üzerinde ağaç bulunmayan kimi alanların orman kapsamına girmesi olanaklıdır.

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

Ormanın tanımlanmasındaki bu güçlük, ülkeleri “orman rejimi”ni belirleyerek, kimi alanları bu rejime bağlı kılmaya yönlendirmiştir. Ormanların sağladığı çeşitli ve önemli yararlar, bunların korunmasının, işletilmesinin ve ürünlerinden yararlanılmasının özel biçimde düzenlenmesini gerektirmiştir.

Ormanlara ilişkin hukuksal rejim düzenlenirken kural olarak, çok önemli doğa hazinesi ve ülke kaynağı olan ormanların “korunması ve sürekliliğinin sağlanması” için “devlet elinde bulunması” ve “devletçe idaresi ve işletilmesi” ilkelerinden esinlenilmektedir.

Ormancılığın uygar dünyadaki ekonomik, tarımsal, endüstriyel, toplumsal ve kültürel önemini kavramış olan Cumhuriyet döneminde ormancılığın hukuksal ve teknik esasları belirlenerek, ülkenin bu temel sorununa bilimsel yöntemler kullanılarak ve yurt gerçekleri gözetilerek yaklaşmıştır.

Ülkemizde, yukarıda belirtilen ilkelere uygun ilk orman rejimi, 08.02.1937’de kabul edilen 3116 sayılı Orman Yasası ile düzenlenmiştir. Daha sonra, 31.08.1956 günlü, 6831 sayılı Orman Yasası çıkarılmıştır. Bu Yasa’da da, uygar dünya orman rejiminde bulunması gereken ilkelere uygun düzenlemelere yer verilmiştir.

1961 Anayasası ile, ormanların korunması ve sürekliliğinin sağlanması için mülkiyetinin ve idaresinin/işletmeciliğinin devlet elinde bulunması ilkesi, anayasal kurala dönüştürülerek, orman hukukunun temel ilkeleri durumuna getirilmiştir. 1982 Anayasası’nda da bu ilkeler korunmuştur.

2- İnsanlığın geleceği yönünden, çağdaş ülkelerde, “süreklilik” ilkesi ormancılık alanında benimsenen ve ormanların hukuksal düzenini oluşturan genel ilke olarak benimsenmiştir.

Ormanlarda süreklilik ilkesi ile güdülen amaç, orman varlığının korunması, genişletilmesi ve geliştirilmesinin sağlanmasıdır. Kuşkusuz, insanlığın yararı gözetilerek ormanlardan olanaklar ölçüsünde yararlanılmalı, ancak, bu yararlanma orman varlığına zarar verecek boyuta ulaşmamalıdır.

Ormanlarda süreklilik ilkesi, insanlığın ve ulusal ekonominin yararı için ormanların kuşaktan kuşağa kutsal bir değer olarak devredilmesini gerektirmektedir.

Ormanlarda süreklilik ilkesinin gerçekleşmesi devletin denetim ve gözetimi ile olanaklıdır. 1961 Anayasası’nın 37. ve 131. maddelerindeki düzenlemeler, Anayasa Koyucu’nun bu ilkeyi benimsediğinin açık göstergesidir.

1982 Anayasası’nda da, 1961 Anayasası’nda ormancılık konusunda getirilen ilkelere genel çizgileriyle bağlı kalınmıştır. Ormanlarda süreklilik ilkesi yönünden 1982 Anayasası’nın 169. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları, orman suçlarının affıyla ilgili düzenleme dışında, 1961 Anayasası’nın 131. maddesindeki kuralların yinelenmesi niteliğindedir.

Yine 1982 Anayasası’nın 169. maddesinin dördüncü fıkrasında, “orman sınırlarının daraltılamayacağı” belirtildikten sonra bu genel kuralın ayrıklıklarına da yer

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

verilmiştir. “Orman dışına çıkarma” olanağı sağlayan bu ayırık düzenlemeler, halkı orman suçu işlemeye özendirdiği, orman suçu işleyenlerin ödüllendirildiği gibi savlarla, orman rejiminin en çok eleştirildiği alan olmuştur.

Anayasa Mahkemesi'nin 10.03.1966 günlü, E.1965/44, K.1966/14 sayılı kararında da,

“Ormanlar ulusal bir zenginliktir. Bunların çeşitli yönlerden yurdumuz için taşıdıkları büyük önem meydandadır. Ormanların sağladıkları birçok faydalar arasında erozyonu da önledikleri ve bu yüzden tarıma elverişli yurt topraklarının yok olmasına engel oldukları gözönünde tutulursa, ülkenin geleceği ve hatta varlığı ile ilgili bir servet oldukları söylenebilir. Şu halde ormanları korumak, yetiştirmek ve genişletmek, ihmali caiz olmayan bir Devlet ödevidir....”

denilerek, ormanlarda süreklilik ilkesinin önemi vurgulanmıştır.

3- Çağdaş ormancılık ilkeleri doğrultusunda bir orman rejiminin sağlıklı biçimde yürütülebilmesinin öncelikli koşulu, orman sayılan yerlerin sınırlarının belirlenmesi ve kadastrounun yapılmasıdır.

Ülkemizde 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı Yasa'yla başlatılan ve beş yıl içinde sonuçlandırılması öngörülen kadastro çalışmaları henüz bitirilememiştir. Orman Genel Müdürlüğü'nün saptamalarına göre Türkiye'de, orman sayılan yerlerin % 76'sında orman kadastro çalışmaları yapılabilmiş, ancak, bu alanın yalnızca % 27'si tapuya tescil edilebilmiştir. Üstelik, kadastro yapılan alanlarda, uyumsuzlukların doğması ve bunların çoğunun yargıya götürülmüş olması nedeniyle belirsizlikler sürmektedir.

Orman sayılan alanlar, uzun yıllardan bu yana yürütme erkini ellerinde bulunduranlarca siyasal amaçlarla kullanılmıştır. Sonuçta, ülkemizde kamu yararına uygun biçimde yönetilmesi zorunlu olan ormanlar, işgalcilerce gelişigüzel kullanılan alanlar olarak ortaya çıkmıştır. Son değişiklik ile de, gelir sağlanması amacıyla eylemli duruma anayasal düzeyde yasallık kazandırılmak istenilmektedir.

Orman niteliğini tümüyle kaybetmiş ve orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin satışı, sorumluların ödüllendirilmesi anlamı taşımaktadır. Bu durum, orman alanlarının yok edilmesini özendirerek ve yeni orman yıkımlarına neden olacaktır.

Bu tür özendirici düzenlemelerin yaptığı yıkımın örnekleri geçmişte yaşanmıştır. 1961 Anayasası'nın 131. maddesinde, 1255 sayılı Yasa'yla yapılan değişiklikle getirilen tarih sınırı 15.10.1961 iken, bu sınır 1982 Anayasası'nın 170. maddesi ile 31.12.1981 olarak kabul edilmiştir.

1974-1983 döneminde, Devlet ormanı sayılan yaklaşık 1,2 milyon dönüm alan, “orman niteliğini yitirdiği”, “tarım ve hayvancılık için yarar görüldüğü”, “otlak, kışlak ve yaylak durumuna geldiği” ya da “şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu” gerekçeleriyle orman rejimi dışına çıkarılmıştır.

Orman sınırları dışına çıkarma çalışmaları 1982 Anayasası döneminde de sür-

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

dürülmüş; Devlet ormanı sayılan araziler, 1984 ve 1985 yıllarında 224 bin ve 1986-2000 döneminde de 2,5 milyon dönüm daraltılmıştır.

1990'lı yıllarda yapılan "orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin hak sahibi orman köylülerine satılması" uygulamalarının yoksul orman köylülerinden çok ilgili yörelerdeki çıkarıcılara yaradığı, aynı uygulamaların orman idareleri ile yöre halkı arasında yeni ve yoğun anlaşmazlıklara yol açtığı, bu gibi yerlerin, kaçak yapılaşmaya konu olduğu, bir kısmında mini kentler kurulduğu, çeşitli çıkar guruplarının yasa dışı kazanç sağlama yolu durumuna geldiği bilinmektedir.

İncelenen Yasa ile, orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin, kullanıcılarına öncelik verilerek de olsa satışının yapılabilecek olması, orman yağmasını artıracak, yağmalanan bu taşınmazlardaki kaçak yapılar için yeni "imar affı" umudu doğuracaktır.

Öte yandan, bir yerin bilim ve fen yönünden tam olarak orman niteliğini yitirmesi, toprak ve arazi yapısının bozulması ve o yerde bir daha orman yetiştirme olgusunun hiçbir biçimde kalmamış olmasını anlatmaktadır. Ülkemizde doğal yollardan bir yerin orman niteliğini yitirmesine rastlanmamıştır. Dolayısıyla, bir yerin orman niteliğini yitirmesi, insan eliyle ve kasıtlı olarak ormanların tahrip edilmesi ve bu alanların bu kişilerce işgali biçiminde gerçekleşmektedir.

Bu tür davranışlar, 6831 sayılı Orman Yasası'na göre suç oluşturan eylemlerdir. Yapılan yeni düzenlemeyle, orman niteliğini 31.12.1981 gününden önce yitirmiş alanların, bu duruma kasıtlı eylemleriyle neden olan kişilere satılması yolunun açılması ve işgalcilerin bu yerlerin yasal sahibi olabilmelerine olanak tanınması hukuk devleti ve adalet ilkesiyle bağdaştıramaz.

Suç işleyerek ormandan yer elde etmiş kişi ya da kurumların bu yolla ödüllendirilmesi, ormana zarar vermeyen, yasalara ve Anayasa'ya saygılı yurttaşların Devlet'e, hukuka ve yasalara güvenini sarsacaktır.

Ayrıca, ormanlık alanların tahribine ve orman varlığının sona erdirilmesine yönelik eylemlere anayasal dayanak kazandırılması, işgale ve ormanların tahrip ve yağmasına süreklilik kazandıracaktır.

Hukuksal statü olarak orman alanı dışına çıkarılan yerlere sahip olanların ya da bu alanlara kurulacak konut ve sınai tesislerin, bu alanlara bitişik ormanlara verebilecekleri zararın nasıl önlenebileceği ise, ayrı bir sorun olarak önemini korumaktadır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle yayımlanması uygun görülmeyen 4960 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun", Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce bir kez daha görüşülmesi için, Anayasa'nın 175. maddesi uyarınca ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

EK 5: 4706 SAYILI KANUN HAKKINDA ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Resmi Gazete Tarih/Sayı: 04.10.2002/24896

Esas Sayısı: 2001/382

Karar Sayısı: 2002/21

Karar Günü: 23.1.2002

İPTAL DAVASINI AÇAN : Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER

İPTAL DAVASININ KONUSU : 29.6.2001 günlü, 4706 sayılı “Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un 3. maddesinin Anayasa’nın 170. maddesine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

30.7.2001 günlü dava dilekçesinin yürürlüğün durdurulması istemini de içeren gerekçe bölümü şöyledir :

“Anayasa’nın 169. maddesinin birinci fıkrasında, Devlet’in, ormanların korunması ve orman alanlarının genişletilmesi için gerekli yasaları çıkarıp, önlemleri alacağı; yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirileceği, bu yerlerde başka tür tarım ve hayvancılık yapılamayacağı, tüm ormanların gözetiminin Devlet’e ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Aynı maddenin son fıkrasında ise, “Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz” kuralı bulunmaktadır.

31.08.1956 günlü, 6831 sayılı Orman Yasası’nın 2. maddesinin (B) bendinde de, benzeri bir düzenlemeye yer verilmiş ve “31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (antep fıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu

2B Sorunu Gerçekler - Öneriler

---

yerleşim alanları”nın orman sınırları dışına çıkartılacağı kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın, “Orman köylüsünün korunması” başlıklı 170. maddesinin birinci fıkrasında ise, ormanlar içinde ya da bitişindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması yönlerinden, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devlet'le bu halkın işbirliğini sağlayıcı önlemlerin alınmasının; 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen yönünden orman niteliğini tümüyle yitirmiş yerlerin değerlendirilmesinin; bilim ve fen yönünden orman olarak korunmasında yarar görülmeyen yerlerin saptanması ve orman sınırları dışına çıkartılmasının; orman içindeki köyler halkının kısmen ya da tümüyle bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisinin yasayla düzenleneceği belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi, Anayasa'nın 170. maddesinde, orman sınırları dışına çıkartılan yerlerin orman içindeki köyler halkının yararlanmasına “tahsisi”nin yasayla düzenlenmesi öngörülmüş olup, bu yerlerin orman köylülerine ya da başkalarına ‘satışı’ olanaklı değildir.

Nitekim, 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yasa'ya ilişkin, Anayasa Mahkemesi'nin 30.03.1993 günlü, E.1992/48, K. 1993/14 sayılı kararında;

“Anayasa'nın 170. maddesinde, ... bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması, orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek Yasa'yla bu halkın yararlanmasına tahsis edileceği öngörülmüştür.

Anayasa, bu işlerin yapılmasını Devlete görev olarak yüklemiş, ekonomik sıkıntı çeken orman içi veya bitişiki köyler halkına Devlet eliyle ihya edilmiş tarım ve yerleşim alanları sağlamak istemiştir. Anayasa ile güdülen amaç, bilim ve fen bakımından artık orman olarak işletilmesinde yarar görülmeyen yerleri orman içinde ikamet eden halkın yararına tahsis etmek suretiyle değerlendirmektir. Şu halde orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin yalnızca orman köyler halkının nakli ve yerleştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi olanaklıdır. Böylece, orman köylüsünün ormanları tahribi önlenerek ulusal ekonomiye katkıda bulunması sağlanmak suretiyle üretici haline getirilip kalkınması amaçlanmıştır.

Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yasa ile getirilecek düzenlemelerin, Anayasa'nın 170. maddesinde öngörülen amaca uygun olması gerekeğinde kuşku yoktur. Orman niteliğini yitirdiği için orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin, orman köylüsünün yararlanmasına tahsis edilmesi gerekir.